

قرايت معينا ي

گروه آموزشی اكسير
مرجع تخصصی كنكور انسانی

برش اول روتین قرابت معنایی

۱. شاعر در کدام گزینه از تسلیم و رضای عبد در برابر حضرت حق سخن گفته است؟

- ۱) گر بنوازی به لطف و بگدازی به قهر / حکم تو بر من روان زجر تو بر من رواست
- ۲) سلسله موی دوست حلقه دام بلاست / هرکه در این حلقه نیست فارغ از این ماجراست
- ۳) نظیر دوست ندیدم اگرچه از مه و مهر / نهادم آینه‌ها در مقابل رخ دوست
- ۴) بنده طالع خویشم که درین قحط وفا / عشق آن لولی سرمست خریدار من است

۲. کدام ابیات، با یک‌دیگر، قرابت معنایی دارند؟

- الف- روی به خاک می‌کشم گر تو هلاک می‌کنی / دست به بند می‌دهم گر تو اسیر می‌بری
 - ب- باز آی و مرا بکش که پیش‌تر مردن / خوشتر که پس از تو زندگانی کردن
 - ج- گر زر فدای دوست کنند اهل روزگار / ما، سر فدای خاک رسالت‌رسان دوست
 - د- سری دارم فدای خاک پایت / گر آسایش رسانی ور گزندم
- ۱) الف- د ۲) الف- ج ۳) ج- د ۴) ب- ج

۳. مفهوم بیت زیر از همه ابیات دریافت می‌شود، به جز:

- «اگر پای در دامن آری چو کوه / سرت زآسمان بگذرد در شکوه»
- ۱) گوشه‌ای گیر که از یاد خلائق بروی / نه که از عزلت خود شهرت عنقا یابی
 - ۲) تا در این زندان فانی زندگانی باشد / کنج عزلت گیر تا گنج معانی باشد
 - ۳) میان ببند چو گردون و گوشه‌ای بنشین / که قطب گشت هر آن کس که گوشه‌ای بگزید
 - ۴) از شکوه خود سبک کرده است کوه قاف را / هرکه چون عنقا ز چشم مردمان پنهان شده

۴. کدام گزینه، مفهوم فکری متفاوتی را دنبال می‌کند؟

- ۱) جز خردمند مدان عالم را تخم و بری / همه خار و خس دان هرچه به جز تخم و بر است
- ۲) گر تو از هوش و خرد یافته‌ای پا و پری / پس خبرگوی مرا ز آن چه برون زین اکر (کره) است
- ۳) از که پرسی به جز از دل تو بد و نیک جهان / چون همی‌دانی که او معدن علم و فکر است
- ۴) آن‌که زی دانا دریای خرد خاطر اوست / اوست دریا و دگر یکسره عالم شمر (آبگیر) است

۵. مفهوم فکری کدام بیت در مقابل آن نادرست بیان شده است؟

- ۱) غم عشق تو آزادم ز غم‌های جهان دارد / بدان غم کرده‌ای شادم خدایت شادمان دارد (غم‌گرایی)
- ۲) جهان و کار جهان جمله هیچ بر هیچ است / هزار بار من این نکته کرده‌ام تحقیق (بدبینی)
- ۳) ای که از دفتر عقل آیت عشق آموزی / ترسم این نکته به تحقیق ندانی دانست (عقل‌گرایی)
- ۴) چرخ بر هم زخم از غیر مرادم گردد / من نه آنم که زبونی کشم از چرخ فلک (اختیارگرایی)

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش دوم روتین قرابت معنایی

۶. مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) پایه عزّت، بلندی گیرد از افتادگی / سرور آفاق شد از جبهه‌سای آفتاب
- ۲) از کریمان هر قدر لطف و تواضع خوش‌نماست / سرکشی و بی‌نیازی از گدا زیبنده است
- ۳) خوشهٔ اُمید ما خواهد به گردون سرکشید / در زمین خاکساری دانه می‌ریزیم ما
- ۴) قطرهٔ آبی که دارد در نظر گوهر شدن / از کنار ابر تا دریا تنزل بایدش

۷. مفهوم همهٔ ابیات به‌استثنای بیت ... با دو بیت زیر تناسب دارند.

- «نهنگی بچهٔ خود را چه خوش گفت / به دین ما حرام آمد کرانه
به موج آویز و از ساحل بپرهیز / همه دریاست ما را آشیانه»
- ۱) در جست‌وجو چو موج سراپیم بی‌قرار / آسودگی خیال محال است پیش ما
 - ۲) بی‌قرارانیم حرف عافیت از ما مپرس / موج ما را نیست بر لب نام ساحل جز گره
 - ۳) از کشاکش‌های موج این محیط آسوده‌ایم / آبروی گوهر ما کوه تمکین بوده است
 - ۴) ما زنده به آنیم که آرام نگیریم / موجیم که آسودگی ما عدم ماست

۸. بیت زیر با همهٔ ابیات قرابت مفهومی دارد؛ به‌جز:

- «عرضه کردم دو جهان بر دل کار افتاده / به جز از عشق تو باقی همه فانی دانست»
- ۱) در دو عالم مقصد و مقصود جان عاشقان / نیست جز خاک درت چون می‌توان زان درگذشت
 - ۲) دوست را هر دو جهان گر چه هوادارند و من / دوست‌تر می‌دارم از هر دو جهان یک موی دوست
 - ۳) بی دوست من از باغ ارم یاد نیارم / و ر جنت فردوس بود کار ندارم
 - ۴) بهشتم همی عرضه کرد و مرا / حقیقت که دوزخ جز آن چه نبود

۹. کدام بیت، فاقد مفهوم بیت زیر است؟

- «صبر بر جور فلک کن تا برآیی رو سفید / دانه چون در آسیا افتد تحمّل بایدش»
- ۱) از صبر تلخ چارهٔ من می‌کند طبیب / بیچاره‌ام چه چاره ز بیچارگی مرا
 - ۲) مکن ز بستگی کار شکوه چون خامان / که صبر غنچه گره را گره‌گشا کرده است
 - ۳) گر چه رنجوری صبوری کن که در دار فنا / هر چه آید بر سر فرزند آدم بگذرد
 - ۴) صبوری ورز اگر خواهی که کام دل به دست آری / سرانجام همه کارت بود از صبر پا برجا

۱۰. کدام بیت، «فاقد» مفهوم بیت زیر است؟

- «پیش کمان ابرویش لابه همی کنم ولی / گوش کشیده است از آن گوش به من نمی‌کند»
- ۱) گوش اگر گوش تو و ناله اگر ناله ماست / آن چه البتّه به جایی نرسد فریاد است
 - ۲) دی گله‌ای ز طره‌اش کردم و از سر فسوس / گفت که این سیاه کج گوش به من نمی‌کند
 - ۳) هر گل نو ز گلرخی یاد همی‌کند ولی / گوش سخن‌شنو کجا دیدهٔ اعتبار کو
 - ۴) قصّهٔ حسنت شبی می‌گفت از هر در کمال / مه فرود آمد به بام و گوش بر روزن نهاد

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون‌های قلمچی

برش سوم روتین قرابت معنایی

۱۱. ابیات زیر با کدام بیت، قرابت مفهومی دارد؟

- «نهنگی بچه خود را چه خوش گفت / به دین ما حرام آمد کرانه
به موج آویز و از ساحل بپرهیز / همه دریاست ما را آشیانه»
(۱) گر موج خیز حادثه سر بر فلک زند / عارف به آب تر نکند رخت و پخت خویش
(۲) ما زنده به آنیم که آرام نگیریم / موجیم که آسودگی ما عدم ماست
(۳) صائب از فرد روان باش که چون موج سراب / رو به دریای عدم می برد این قالب ها
(۴) تو سعی کن که به روشندان رسی صائب / که سیل واصل دریا چو شد زلال شود

۱۲. همه ابیات دارای مضامین مشترک اند: به جز:

- (۱) در طبع جهان اگر وفایی بودی / نوبت به تو خود نیامدی از دگران
(۲) آنچه دیدی بر قرار خود نماند / وین چه بینی هم نماند برقرار
(۳) گذر جوی و چندین جهان را مجوی / گلش زهر دارد به خیره میوی
(۴) خاکساران جهان را به حقارت منگر / تو چه دانی که در این گرد سواری باشد

۱۳. کدام بیت، با بیت زیر تقابل مفهومی دارد؟

- «طبيب، از طلب در دو گیتی میاسا / کسی چون میان دو منزل نشیند»
(۱) گر ز بهر خور و خواب است تو را کوشش / بس به دست گلوی خویش گرفتاری
(۲) کوشش از تن طلب، کشش از جان / جوشش از عشق دان، چشش ز ایمان
(۳) ترک کوشش دامن منزل به دست آوردن است / راه خود را دور می سازی ز کوشیدن چرا
(۴) پیران تلاش رزق فزون از جوان کنند / حرص گدا شود طرف شام بیشتر

۱۴. بیت زیر با کدام بیت، قرابت مفهومی دارد؟

- «چون قلم از خویش سرها بر تراش / سر بسی خواهد سر و کار سخن»
(۱) دولت به مُلک عشق به هر سر نمی رسد / سر تا بریده نیست به افسر نمی رسد
(۲) رنگین سخنان در سخن خویش نهانند / از نکبت خود نیست به هر حال جدا گل
(۳) سخن را سر است ای خردمند و بن / میاور سخن در میان سخن
(۴) گوش گران پیکر دهریم و نزد ما / پیغام آشنا به رسیدن نمی رسد
۱۵. مفهوم بیت «هر که می خواهد که از سنجیده گفتاران شود / بر زبان بند گرانی از تامل بایش»

با کدام بیت یکسان است؟

- (۱) مگوی آن چه طاقت نداری شنود / به جز کشته، گندم نخواهی درود
(۲) به نطق است و عقل آدمی زاده فاش / چو طوطی سخنگوی نادان مباحث
(۳) چو غنچه گرت بسته بودی دهن / دریده ندیدی چو گل پیرهن
(۴) نخواهی که باشی چو دف روی ریش / چو چنگ ای برادر سرانداز پیش

جانکته ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش چهارم روتین قرابت معنایی

۱۶. مفهوم کدام دو بیت یکسان نیست؟

- (۱) نشکنی تا خویش را از دوست کی یابی نشان / هست پیچیدن کلید قفل این گنجینه را
قطره آبی که دارد در نظر گوهر شدن / از کنار ابر تا دریا تنزل بایش
- (۲) مکن تکیه بر مُلک دنیا و پشت / که بسیار کس چون تو پرورد و کشت
به آن چه می‌گذرد دل منه که دجله بسی / پس از خلیفه بخواهد گذشت در بغداد
- (۳) خرده‌ای از مال دنیا در بساط هر که هست / جبهه واکرده‌ای پیوسته چون گل بایش
بی‌فایده هر که عمر درباخت / چیزی نخرید و زر بینداخت
- (۴) امروز بکش چو می‌توان کشت / کاتش چو بلند شد، جهان سوخت
ای سلیم آب ز سرچشمه ببند / که چو پر شد نتوان بستن جوی

۱۷. پیام کدام بیت در مقابل آن نادرست آمده است؟

- (۱) بگرد در همه اسباب و ملک و هستی او / که هیچ چیز نبینی حلال جز خوش (توصیف شخصی که چیزی از خود ندارد).
- (۲) نادم افزود و آبرویم کاست / بی‌نواایی به از مذلت خواست (قناعت کردن)
- (۳) گر به جای نانش اندر سفره بودی آفتاب / تا قیامت روز روشن کس ندیدی در جهان (خساست)
- (۴) پارسایان روی در مخلوق / پشت بر قبله می‌کنند نماز (اهمیت خوشرویی)

۱۸. از کدام بیت، مفهوم «ناتوانی عقل» دریافت می‌شود؟

- (۱) با چرخ مکن حواله کاندِر ره عقل / چرخ از تو هزار بار بیچاره‌تر است
 - (۲) گر چه بدنامی است نزد عاقلان / ما نمی‌خواهیم ننگ و نام را
 - (۳) دل چو از پیر خرد نقل معانی می‌کرد / عشق می‌گفت به شرح آن‌چه بر او مشکل بود
 - (۴) عقل و دولت قرین یک‌دگرند / هرکه را عقل نیست دولت نیست
۱۹. مفاهیم «بی‌زاد و توشه بودن، نکوهش آزمندی، پرورده‌گویی، اوضاع نابسامان» به ترتیب، از کدام ابیات، دریافت می‌شود؟

- (الف) نان جو خور در بهشت سیرچشمی سیر کن / می‌خوری خون از برای نعمت الوان چرا؟
(ب) صدقوار گوهرشناسان راز / دهان جز به لؤلؤ نکردند باز
(ج) بر شکست قفس جسم از آن می‌لرزی / که سزاوار چمن بال و پری نیست تو را
(د) چون ورق برگشت موری شیر را عاجز کند / خط مویی بست دست قهرمان حسن را
- (۱) الف، ب، ج، د (۲) ج، ب، د، الف (۳) ج، الف، ب، د (۴) الف، ج، د، ب

۲۰. منظومه زیر، با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

- «دست‌ها می‌سایم / تا دری بگشایم / بر عبث می‌پایم / که به در کس آید»
(۱) مشکل بود گرفتن چیزی ز دست خلق / دست کسی بگیر اگر دست می‌دهد
(۲) هر چند شمع راهروانم چو آفتاب / از احتیاط دست به دیوار می‌کشم
(۳) یا مرا یک روزگاری دست ده / یا که دست از روزگار من بدار
(۴) نشسته‌ام در انتظار این غبار بی‌سوار / دریغ کز شبی چنین سپیده سر نمی‌زند

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش پنجم روتین قرابت معنایی

۲۱. همه مفاهیم داده شده از رباعی زیر دریافت می‌شود؛ به‌جز:

«عمری ز پی کام دل و راحت تن / در داد ندا از بن دندان با من
گشتیم و ندیدیم جز از رنج و محن / راحت‌طلبی ز کام دندان بر کن»
(۱) دندان آر را از کام جهان ریشه‌کن، کن.

(۲) نتیجه تکاپوی دنیوی، اندوهی بیش نیست.

(۳) آسایش بشری در گرو آسودگی دیگران است

(۴) چشم پوشیدن از دنیای فانی، سبب آسایش است.

۲۲. بیت زیر با همه ابیات تقابل مفهومی دارد؛ به‌جز:

«مرغ دل تا هوا گرفت و رمید / باز با آشیان نمی‌افتد»

(۱) چه بال و پر گشاید در دل چون چشم مور من؟

پری زادی که باشد چون قفس ملک سلیمان

(۲) ای که مرا بازداری از سر کوی

ترک چمن کار عندلیب نباشد

(۳) دلی که در قفس سینه طواف کعبه کند

چو مرغ قبله‌نما در غم رهایی نیست

(۴) گویند مرا برو از این کوی

دل گم کردم کجا روم باز

۲۳. عبارت «چون زنان مصر یوسف را با آن جمال و کمال بدیدند، در چشم ایشان بزرگ آمد؛ همه دست‌ها ببریدند و از

مشاهده جمال و مراقبت کمال یوسف از دست بردن خود خبر نداشتند.» با کدام بیت تناسب معنایی دارد؟

(۱) چو اتصال حقیقی بود میان دو دوست / کجا ز یوسف مصری جدا بود یعقوب

(۲) نقش دو جهان محو شد از لوح ضمیرم / چون نقش رخس بر ورق دیده کشیدم

(۳) وصل یوسف ندهد دست به صد جان عزیز / این چه سودای محال است خریداران را

(۴) پاره گرداند زلیخای صبا / صبحدم بر یوسف گل پیرهن

۲۴. عبارت «در حقیقت، این نی عشق را پروردگار می‌نوازد و فریاد مولانا هنگامی از نی وجودش برمی‌خیزد که

جذبه حق بر او اثر می‌گذارد» با مفهوم کدام بیت متناسب نیست؟

(۱) ما چو چنگیم و تو زخمه می‌زنی / زاری از ما نی، تو زاری می‌کنی

(۲) گر بپرانیم تیر آن نه ز ماست / ما کمان و تیراندازش خداست

(۳) ما چو شطرنجیم اندر برد و مات / برد و مات ما ز توست ای خوش‌صفات

(۴) منگر اندر ما مکن در ما نظر / اندر اکرام و سخای خود نگر

۲۵. مفهوم عبارت «احمق مردا که دل در این جهان بندد که نعمتی بدهد و زشت بازستاند» با همه ابیات به‌جز

بیت گزینه ... تناسب مفهومی دارد.

(۱) جهان را نمایش چو کردار نیست / بر او دل سپردن سزاوار نیست

(۲) بگویشان که جهان، سرو من چو چنبر کرد / به مکر خویش و خود این است کار، کیهان را

(۳) ساقی بده و بستان داد طرب از دنیا / کاین عمر نمی‌ماند وین عهد نمی‌پاید

(۴) دل در این پیرزن عشوه‌گر دهر میند / کاین عروسی است که در عقد بسی دامادست

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش ششم روتین قرابت معنایی

۲۶. متن زیر، با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

«زن برخاست و طفلان را به بهانه در خواب کرد و مهمان گمان چنان برد که ایشان با او می‌خورند، تا سیر بخورد و ایشان گرسنه خفتند.»

- ۱) خواستم سوز دل خویش بگویم با شمع / داشت او خود به زبان آنچه مرا در دل بود
- ۲) همچو شمع یک نفس باقی است بی‌دیدار تو / چهره بنما دلبرا تا جان برافشانم چو شمع
- ۳) شمع مسکین نه که سوزنده و سرکش باشد / قسمت این بود که پروانه در آتش باشد
- ۴) شمع بزم‌افروز را از خویشتن سوزی چه باک / او جمال جمع جوید در زوال خویشتن

۲۷. بیت زیر با کدام عبارت، قرابت مفهومی دارد؟

«دود اگر بالا نشیند کسر شأن شعله نیست / جای چشم ابرو نگیرد گرچه او بالاتر است»

- ۱) عالم را شاید که سفاهت از عامی به حلم درگذراند که هر دو طرف را زیان دارد.
- ۲) آتش، گوهر علوی است ولیکن چون به نفس خود هنری ندارد با خاک برابر است.
- ۳) گوهر اگر در خلاب افتد هم‌چنان نفیس است و غبار اگر به فلک رسد همان خسیس.
- ۴) هر که نفسی شریف و گوهری بلند دارد خویشتن را از محل وضع به منزلتی رفیع می‌رساند.

۲۸. مفهوم کدام جمله در مقابل آن نادرست است؟

- ۱) همه چیزی از نادان نگاه داشتن آسان‌تر که ایشان را از تن خویش. (نابودگری جهل)
 - ۲) اگر خواهی که ستوده مردمان باشی بر آن‌کس که خرد زو نهان باشد نهان خویش آشکارا مکن. (اهمیت سکوت)
 - ۳) اکنون آموز که جوانی، چون پیر گردی به اندیشیدن حاجت نیاید که پیران چیزها دانند. (تأکید بر تجربه)
 - ۴) هر مفلسی که عاشقی ورزد معاینه [آشکارا] در خون خویش سعی کرده باشد. (بلاخیز بودن عشق)
۲۹. مفهوم عبارت «غرض من آن است که تاریخ پایه‌ای بنویسم و بنای بزرگی افراشته گردانم چنان که ذکر آن تا آخر روزگار باقی ماند» با کدام بیت مطابقت معنایی دارد؟

- ۱) برافکندم از نظم کاخی بلند / که از باد و باران نیابد گزند
 - ۲) بدانستم آمد زمان سخن / کنون نشود روزگار کهن
 - ۳) یکی نامه بود از گه باستان / فراوان بدو اندرون داستان
 - ۴) تو این را دروغ و فسانه مدان / به رنگ فسون و بهانه مدان
۳۰. مفهوم عبارت «چه چیز را دشوار پنهان می‌توان داشت؟ آتش را که در روز دودش از راز نهان خبر می‌دهد و در شب، شعله‌اش پرده‌داری می‌کند.» با همة ابیات به‌جز بیت ... تناسب دارد.

- ۱) عندلیب گل رخسار دگر خواهم شد / چند گاهی پی دلدار دگر خواهم شد
- ۲) بر طرب حمل مکن سرخی رویم که چو جام / خون دل عکس برون می‌دهد از رخسارم
- ۳) نشان عشق را بگذار چون آتش به حال خود / که رسوایی شود از پوشش افزون این علامت را
- ۴) چو خورشید است پیدا راز عشق از سینه عاشق / نباشد نامه پیچیده، صحرای قیامت را

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش هفتم روتین قرابت معنایی

۳۱. مفهوم جمله آخر عبارت «بدان که هر جا که گل است خارست و با خمر خمارست و بر سر گنج مارست»، در همه ابیات به استثنای بیت ... آمده است.

(۱) بهشت اگرچه نه جای گناهکاران است / بیار باده که مستظهرم به همت او

(۲) بهشت تن آسانی آن گه خوری / که بر دوزخ نیستی بگذری

(۳) سري به عالم عشقت قدم تواند زد / که پیش تیر بلا سینه را سپر دارد

(۴) چون شانه باش تخته مشق هزار زخم / گر ره در آن دو زلف پریشان آرزوست

۳۲. عبارت «هنوز تویی تو همراه دوست. اگر خواهی که به ما رسی، خود را بر در بگذار و درآی.» با کدام بیت قرابت مفهومی ندارد؟

(۱) خیال خود همه باید ز سر به در کردن / دگر به عالم سودای او گذر کردن

(۲) تا نقش رخ دوست در آینه ببینید / زنگار خود از آینه دل بزدایید

(۳) تا جان میانه من و جانانه حایل است / کی پی برد به سر حقیقت مجاز من

(۴) گرت هواست که معشوق نگسلد پیوند / نگاه دار سر رشته تا نگه دارد

۳۳. پیام کدام عبارت در مقابل آن درست نیست؟

(۱) رزق اگرچه مقسوم است، به اسباب حصول آن تعلّق شرط است. (اهمیت تلاش)

(۲) هر که را رنجی به دل رسانیدی از پاداش آن یک رنج ایمن مباش که پیکان از جراحت به درآید و آزار در دل بماند. (انتقام و کینه‌ورزی)

(۳) صیاد بی‌روزی ماهی در دجله نگیرد و ماهی بی‌اجل بر خشک نمیرد. (اعتقاد به قضا و قدر)

(۴) به جامع کوفه درآمد دلتنگ یکی را دیدم که پای نداشت. شکر نعمت حق به جای آوردم و بر بی‌کفشی صبر کردم. (تأکید بر صبر)

۳۴. مفهوم کدام گزینه در عبارت زیر برجسته است؟

«یکی را از دوستان گفتم: امتناع سخن گفتنم به علت آن اختیار افتاده است که غالب اوقات در سخن نیک و بد اتفاق افتد و دیده دشمنان جز بر بدی نمی‌آید.»

(۱) پرهیز از غیبت کردن (۲) تأکید بر خاموشی و سکوت

(۳) مدارا با دشمن عیب‌جو (۴) دعوت به گوشه‌گیری

۳۵. مفهوم عبارت «الهی اگر بهشت، چون چشم و چراغ است، بی‌دیدار تو درد و داغ است» در همه ابیات بیان شده است؛ به جز:

(۱) گر بی تو در بهشت برندم، ز من ز آه / آتش در آن بهشت که گردد جهنمی

(۲) دور از در تو روضه رضوان به ما نساخت / بوی گل و نسیم گلستان به ما نساخت

(۳) سینه چون بی‌آرزو شد، روضه جنت شود / دل چو گردد آب، کار چشمه کوثر کند

(۴) وصل تو ما را بهشت ناز و نعیم است / بی‌تو بهشت برین عذاب الیم است

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش هشتم روتین قرابت معنایی

۳۶. مفهوم کدام گزینه در عبارت زیر نیامده است؟

«پس من دنیا را بدان چاه پرآفت، مانند کردم و موشان سپید و سیاه و مداومت ایشان بر بریدن شاخ‌ها بر شب و روز، و آن چهار مار را به طبایع که عماد خلقت آدمی است و هرگاه یکی از آن در حرکت آید، زهر قاتل باشد و چشیدن شهد و شیرینی آن را مانند کردم به لذات این جهانی که فایده آن اندک و رنج آن بسیار است و راه نجات بر آدمی، بسته می‌گرداند.»

(۱) بترس از آفت دنیا طلب کن راحت عقبی / که درمانی است این بی‌درد و آن دردی است بی‌درمان

(۲) شهد می‌دانستم ای نعمت دنیا ولیکن / آزمودم دیدمت یک سر شرنگ جان‌گزایی

(۳) عاشقان را کی غم دنیا بود یا فکر دین / مست جام عشق را با دین و دنیا کار نیست

(۴) چیست دنیا؟ چاه و زندانی و ما زندانیان / یک به یک را می‌برند از چاه و زندان زیر دار

۳۷. مفهوم عبارت «الهی، عقل گوید: الحذر، الحذر؛ عشق گوید: العجل، العجل» با کدام بیت قرابت ندارد؟

(۱) عقل گوید لنگ شد اسبم بکش لختی عنان / عشق گوید گرم شد رخشم بزن برخی رکاب

(۲) خسروا، عشق همی باز و به خوبان می‌زی / عقل بگذار که او عاقبت‌اندیش آمد

(۳) دعوی عقل و قرار ما هم از دیوانگی‌ست / ورنه با سودای عشق او که گوید عاقلم

(۴) عقل گوید شش جهت حد است و بیرون راه نیست / عشق گوید راه هست و رفته‌ام من بارها

۳۸. مفهوم کلی عبارت زیر با کدام بیت تناسب دارد؟

«الهی پیشانی بر خاک نهادن آسان است؛ دل از خاک برداشتن دشوار است»

(۱) روز محشر چو سر از خاک لحد برداریم / نام نیکوی تو نقش است به پیشانی ما

(۲) ز آه عشق است بسی داغ به پیشانی من / چه کنم؟ کز ازل این نقش به پیشانی بود

(۳) طاعت آن نیست که بر خاک نهی پیشانی / صدق پیش آر که اخلاص به پیشانی نیست

(۴) رفتم و از دل نرفت حسرت خاک درت / مردم و آسان نساخت عشق تو دشوار من

۳۹. کدام بیت فاقد مفهوم عبارت «از مرگ ایمن مباش که مرگ نه به پیری بود و نه به جوانی» است؟

(۱) دانی تو که هر که زاد ناچار بمرد / به از چو من و به از تو بسیار بمرد

(۲) مرگ چون موی از خمیر آسان کشد بیرون تو را / ریشه گر در سنگ داری در دیار زندگی

(۳) مرگ چون موم نرم خواهد کرد / تن ما گر ز سنگ و سندان است

(۴) این جهان بازی‌گه‌ست و مرگ شب / باز گردی کیسه خالی پر تعب

۴۰. در کدام گزینه عبارت با بیت، قرابت مفهومی ندارند؟

(۱) ابلیس را چون در دل آدم بار ندادند، مردود همه جهان گشت.

اهرمن از سجده انسان خاکی سر کشید / زان‌که بود از شعله‌های عشق پنهان بی‌خبر

(۲) «إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ ...»

عرش آن بار گران‌سنگ که از دوش انداخت / خاک بی‌باک، دلیر آمد و بر دوش گرفت

(۳) شما چه دانید که ما را با این مشتی خاک چه کارها از ازل تا ابد در پیش است؟ معذورید که شما را سر و کار با عشق نبوده است.

جلوه‌ای کرد رُخت دید ملک عشق نداشت / عین آتش شد از این غیرت و بر آدم زد

(۴) پس، از ابر کرم، باران محبت بر خاک آدم بارید و خاک را گل کرد و به ید قدرت در گل از گل دل کرد.

خاک دل آن روز که می‌بیختند / شب‌نمی از عشق بر او ریختند

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش نهم روتین قرابت معنایی

۴۱. عبارت: «چون به پای دارش بردند، گفتند: «حال چیست؟» گفت: «معراج مردان سر دار است.»»

با کدام بیت ارتباط مفهومی دارد؟

- (۱) آفرین بر دل نرم تو که از بهر ثواب / کشته غمزه خود را به نماز آمده‌ای
- (۲) به یک شهادت سربسته مرد احمد باش / که پایمرد سران اوست در سرای جزا
- (۳) اگر جنازه سعدی به کوی دوست درآرند / زهی حیات نکونام و مردنی به شهادت
- (۴) موجة دریا ننگند در دل تنگ حباب / بگذر از سر جوهر تیغ شهادت را ببین

۴۲. عبارت زیر با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

- «گوهر اگر در خلاب [گنداب] افتد، هم‌چنان نفیس است و غبار اگر به فلک رسد، همان خسیس.»
- (۱) گر به دیوان غزل صدر نشینم چه عجب / سال‌ها بندگی صاحب دیوان کردم
 - (۲) سرکشان یک‌یک مرید خاکساران می‌شوند / خاک بستان عاقبت سجده‌گه برگ و بر است
 - (۳) کاملان هرگز رواج ناقصان را نشکنند / آب حیوان زان نهان شد تا مگویی بهتر است
 - (۴) سفله، گر ممتاز باشد، صدر را شایسته نیست / جای قفل از کار استاد است بیرون در است

۴۳. مفهوم متن «بسیار خردمند باشد که مردم را بر آن دارد که بر راه صواب بروند، اما خود بر آن راه که نموده‌است، نرود و چه بسیار مردم بینم که امر به معروف کنند و نهی از منکر و گویند بر مردمان که فلان کار نباید کرد و فلان کار نباید کرد و خویشان را از آن دور بینند»، با کدام بیت متناسب است؟

- (۱) واعظ دهم وعده دیدار به فردا / این قصه شنیدن نتوانم، چه توان کرد
- (۲) واعظ از حد می‌برد یا رب برافکن پرده‌اش / تا بیند اهل عالم کفر پنهان آشکار
- (۳) مستمع چون تشنه و جوینده شد / واعظ از مرده بود گوینده شد
- (۴) اگر واعظ بود گوید که چون کاه / تو بفکن تا منش بردارم از راه

۴۴. عبارات زیر با کدام بیت تناسب مفهومی دارد؟

«گفتمش بر بخل خداوندان نعمت وقوف نیافته‌ای الا به علت گدایی و گرنه هرکه طمع یک سو نهد، کریم و بخیلش یکی ماید.»

- (۱) منع که نظر به حال درویش کند / چندان که طمع کند کرم بیش کند
- (۲) پیش ما بینی کریمانی که گاه مائده / ماکیان (مرغ) بر در کنند و گریه در زندان سرا
- (۳) چون تو طمع از جهان بریدی / دانی که همه جهان کریم‌اند
- (۴) کرم ز بخل به، اما بخیل به ز کریم / بخیل هرگز کس را گدا نمی‌خواهد

۴۵. عبارت «نظر نکنی در بستان که بید مشک است و چوب خشک؟ همچنین در زمرة توانگران شاکران‌اند و کفور و

در حلقه درویشان صابران‌اند و ضجور»، با کدام بیت ارتباط مفهومی ندارد؟

- (۱) جان خوش شود چو نور پذیرد ز رای تو / گل بشکفد چو هم‌نفس صبح‌دم شود
- (۲) قبا گر حریر است و گر پرنیان / به ناچار خشوش بود در میان
- (۳) در این چمن گل بی‌خار کس نچید آری / چراغ مصطفوی با شرار بولهبی است
- (۴) که در بحر لؤلؤ صدف نیز هست / درخت بلند است در باغ و پست

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش دهم روتین قرابت معنایی

۴۶. مفهوم عبارت «کار طالب آن است که در خود جز عشق نطلبد. وجود عاشق از عشق است؛ بی‌عشق چگونه زندگانی کند؟

حیات از عشق می‌شناس و ممات بی‌عشق می‌یاب.» با کدام بیت تناسب ندارد؟

(۱) جز یاد دوست هرچه کنی عمر ضایع است / جز سرّ عشق هرچه بگویی بطلالت است

(۲) سعدی از عشق نبازد چه کند ننگ وجود / حیف باشد که همه عمر به باطل برود

(۳) شب‌های بی‌توأم شب گور است در خیال / و بی‌تو بامداد کنم روز محشر است

(۴) شیر در بادیه عشق تو روباه شود / آه از این راه که در وی خطری نیست که نیست

۴۷. متن زیر، با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

«کجا هستند پادشاهانی که به هنگام نوشیدن ساغر مرگ، در این کاخ‌ها، فرمانروایی می‌کردند؟ چه بناهایی که صبح بر

پا بود و عصر ویران گشت.»

(۱) در تاب توبه چند توان سوخت همچو عود / می‌ده که عمر در سر سودای خام رفت

(۲) گفتم ای مسند جم جام جهان‌بینت کو / گفت افسوس که آن دولت بیدار بخفت

(۳) دهان تنگ شیرینش مگر ملک سلیمان است / که نقش خاتم لعلش جهان زیر نگین دارد

(۴) عمرتان بادا دراز ای ساقیان بزم جمع / گر چه جام ما نشد پُر می به دوران شما

۴۸. مفهوم کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟

(۱) من آنم که در پای خوکان نریزم / مر این قیمتی دُرّ لفظ دری را

(۲) گوهر چو روشن است که گوید حدیث سنگ؟ / عنبر چو عاطر است که گردد به گرد کف؟

(۳) خاصیتی با تو مضمّر است گران‌سنگ / گوهر ارزنده با خزف مده ارزان

(۴) بر مرد نادان نریزم علوم / که ضایع شود تخم در شوره‌بوم

۴۹. مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

(۱) به صدق کوش که خورشید زاید از نفست / که از دروغ سیه‌روی گشت صبح نخست

(۲) راستی آموز بسی جوفروش / هست در این کوی که گندم‌نماست

(۳) ز نیرو بود مرد را راستی / ز سستی کژي زاید و کاستی

(۴) از آن صبح نخستین بی‌فروغ است / که لاف روشنی از وی دروغ است

۵۰. مفهوم همه ابیات به جز بیت ... یکسان است.

(۱) هرکه رنجی کشید و گنج نهاد / به ضرورت به دیگران بگذاشت

(۲) بخور آن‌چه داری و بیشی مجوی / که از آژ کاهد همی آبروی

(۳) خور و پوش و بخشای و راحت رسان / نگه می‌چه داری ز بهر کسان

(۴) بخور، بنوش، بپاش و بدان که حاصل عمر / خرد نداشت کسی کاو به دیگری بگذاشت

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون‌های قلمچی

برش یازدهم روتین قرابت معنایی

۵۱. کدام بیت با مفهوم کلی بیت «توانگرا، چو دل و دست کامرانت هست / بخور، ببخش که دنیا و آخرت بردی» قرابت معنایی ندارد؟

- ۱) ورت جاه و مالست و زرع و تجارت / چو دل با خدایست خلوت نشینی
- ۲) زکات مال به درکن که فضله رز را / چو باغبان بزند بیش‌تر دهد انگور
- ۳) به روزگار سلامت شکستگان دریاب / که جبر خاطر مسکین بلا بگرداند
- ۴) چو سائل از تو به زاری طلب کند چیزی / بده وگرنه ستمگر به زور بستاند

۵۲. کدام بیت با ابیات دیگر قرابت معنایی ندارد؟

- ۱) بردار حظ لذت و عیش و طرب ز عمر / بگذار در بزرگی و جاه و خطر جهان
- ۲) به موج آویز و از ساحل بپرهیز / همه دریاست ما را آشیانه
- ۳) مهتری گر به کام شیر در است / شو خطر کن ز کام شیر بجوی
- ۴) از خطر کردن بزرگی و خطر جویم همی / این مثل نشنیده‌ای کاندر خطر باشد خطر

۵۳. مفهوم کدام بیت با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- ۱) از ریاضت دامن مقصود می‌آید به چنگ / گوشمال آخر شود دست نوازش ساز را
- ۲) گر جوشن تسلیم بود خواب فراغت / درکام نهنگ و دهن شیر توان کرد
- ۳) به دریا غوطه‌زن گر گوهر شهوار می‌خواهی / که غیر از کف نباشد حاصل از پیرامن دریا
- ۴) دامن گنج گهر آسان نمی‌آید به دست / گام اول از دهان مار می‌باید گذشت

۵۴. بیت کدام گزینه با متن زیر ارتباط معنایی بیش‌تری دارد؟

«و همه نشست و خاست با جوانان مدار، با پیران نیز مجالست کن و رفیقان و ندیمان پیر و جوان آمیخته دار تا جوانان اگر در مستی جوانی محالی کنند و گویند، پیران مانع آن محال شوند.»

- ۱) به می سجاده رنگین کن گرت پیر مغان گوید / که سالک بی‌خبر نبود ز راه و رسم منزل‌ها
- ۲) راز درون پرده، ز رندان مست پرس / کاین حال نیست زاهد عالی‌مقام را
- ۳) احوال گنج قارون کایام داد بر باد / در گوش دل فروخوان تا زر نهان ندارد
- ۴) چنگ خمیده‌قامت می‌خواندت به عشرت / بشنو که پند پیران هیچ‌ت زیان ندارد

۵۵. مفهوم عبارت «بهره‌ خویش به حسب طاقت خویش از روزگار خویش بردار» با کدام بیت تناسب دارد؟

- ۱) جوان را بود روز پیری امید / نگردد سیه‌موی گشته سپید
- ۲) تا همی چرخ پیر عمر خورد / از جوانی و عمر خود بردار
- ۳) روزگار است آن‌که گه عزت دهد گه خوار دارد / چرخ بازیگر از این بازیچه‌ها بسیار دارد
- ۴) به حسب طاقت خود طوق‌دار مدح توام / چرا ز طایفه‌ خاصگان بماندم طاق

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش دوازدهم روتین قرابت معنایی

۵۶. عبارت «قاضی بسیار دعا کرد و گفت: «این صلت فخر است، پذیرفتم و باز دادم که مرا به کار نیست و قیامت سخت نزدیک است، حساب این نتوانم داد.»» با همه ابیات به جز ... تناسب مفهومی دارد.

۱) اگر عنقا ز بی‌برگی بمیرد / شکار از دست گنجشکان نگیرد

۲) مکن باور که هرگز تر کند کام / ز آب جو نهنگ لجه‌آشام

۳) عقاب آن‌جا که در پرواز باشد / کجا از صعوه صیدانداز باشد

۴) با عقاب تیزچنگ و با همای تیزپر / ابلهی باشد که رقاصی کند کبک دری

۵۷. عبارت «اگر چنان بودی که آن کودک بدان نان تهی قناعت کردی و طمع از حلوای او برداشتی، وی را سگ هم‌چون خویش‌تنبی نبایستی بود.» با کدام بیت قرابت مفهومی ندارد؟

۱) حلاوت ندارد شکر در نیش / چو دارد تقاضای تلخ از پیش

۲) لقمه تلخ قناعت ز جهان، قوت تو بس / بهر حلوای کسان کفچه مکن دست طمع

۳) تا نگرید کودک حلوا فروش / دیگ بخشایش نمی‌آید به جوش

۴) حرص توست این که همه چیز تو را نایاب است / آرزو کم کن تو که نرخ همه ارزان گردد

۵۸. کدام بیت فاقد مفهوم عبارت «از مرگ ایمن مباش که مرگ نه به پیری بود و نه به جوانی» است؟

۱) دانی تو که هر که زاد ناچار بمرد / به از چو من و به از تو بسیار بمرد

۲) مرگ چون موی از خمیر آسان کشد بیرون تو را / ریشه گر در سنگ داری در دیار زندگی

۳) مرگ چون موم نرم خواهد کرد / تن ما گر ز سنگ و سندان است

۴) مرگ جهل است و زندگی دانش / مرده نادان و زنده دانایان

۵۹. مفهوم عبارت «تا جوانی جوان باش، چو پیر شدی پیری کن» با کدام بیت متناسب نیست؟

۱) هوس پختن از کودک ناتمام / چنان زشت ناید که از پیر خام ۲) عیب جوانی نپذیرفته‌اند / پیری و صد عیب چنین گفته‌اند

۳) ننگ آید عشق را از نور عقل / بد بود پیری در ایام صبی ۴) پیر شدی پیشه پیران پذیر / زشت بود لعب جوانان ز پیر

۶۰. متن: «گفت: اگر خواهی که پاره‌ای حلوا به تو دهم تو سگ من باش و او گفتی: «من سگ توأم». پسر منع گفت:

«پس بانگ سگ کن». آن بی‌چاره بانگ سگ بکردی؛ وی پاره‌ای حلوا بدو دادی ...»، با همه ابیات به جز بیت ... تقابل

مفهومی دارد.

۱) ای قناعت توانگرم گردان / که ورای تو هیچ نعمت نیست

۲) نیست مور قانع ما در پی تن‌پروری / منت پای ملخ بهر سلیمان می‌کشم

۳) بیاور لقمه نانی که تا تازه کنم جانی / که خوان جهل و نادانی به هم بر زد مدار من

۴) به نان خشک قناعت کنیم و جامه دلق / که بار محنت خود به که بار منت خلق

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش سیزدهم روتین قرابت معنایی

۶۱. مفهوم حدیث «اَوَّلُ مَا خَلَقَ اللهُ تَعَالَى الْقَلَمَ» در چند بیت آمده است؟

- (الف) اَوَّلُ قَلَمٍ که بر ورق ناز راند یار / بر حرف آشنا خط بیگانگی کشید
(ب) سخن از کاف و نون دم بر قلم زد / قلم بر صفحه هستی قدم زد
(ج) قدر بر لوح هستی چون قلم زد / به اَوَّل حرف نام او رقم زد
(د) اَوَّلین زاده قدرت قلم است / که ز نوکش دو جهان یک رقم است
(ه) بدان‌گه که لوح آفرید و قلم / بزد بر همه بودنی‌ها رقم
(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۶۲. پیام کدام بیت با حکایت زیر دارای ارتباط معنایی است؟

- «پیغامبر علیه السلام فرمود: اَوَّلُ مَا خَلَقَ اللهُ تَعَالَى الْقَلَمَ، و قلم را فرمود که بر لوح بگردد و بنویس هر چه تا قیامت بخواهد بود؛ پس هر چه خواست آفریدن و خواست بودن تا رستخیز، همه قلم بنوشت به امر حق.»
(۱) در دژ ببستند وز باره تیز / برآمد خروشیدن رستخیز
(۲) قلم بنوشت و غافل می‌نداند / که هم لوح و قلم این سر بخواند
(۳) اگر در خواب دنیا خفته مانی / به روز رستخیز آشفته مانی
(۴) شمشیر و قلم حامی ملک‌اند به تحقیق / اما دل بیدار ز شمشیر و قلم به

۶۳. ابیات زیر، با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

- «آب جیحون از نشاط روی دوست / خنگ ما را تا میان آید همی
ای بخارا شاد باش و دیر زی / میر زی تو شادمان آید همی»
(۱) این وطن مصر و عراق و شام نیست / این وطن جایی است کاو را نام نیست
(۲) هوای کوی تو از سر نمی‌رود بیرون / غریب را دل سرگشته با وطن باشد
(۳) سعدیا حبّ وطن گرچه حدیثی است درست / نتوان مرد به سختی که من اینجا زادم
(۴) در بحر، هر که ساخت وطن چون حباب، اسیر! / در دسر خرابه ساحل چه می‌کند

۶۴. مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) بیدار بخت ما که تو دیدی به خواب رفت / وان عیش‌های خوش که شنیدی فسانه شد
(۲) آن موجه‌ام که بحر پر آشوب روزگار / در هر شکست بال دگر می‌دهد مرا
(۳) زهرخند ای دل، که دور گریه مستانه رفت / روزگار دار و گیر شیشه و پیمانه رفت
(۴) کنون زمانه دگر گشت و من دگر گشتم / عصا بیار که وقت عصا و انبان بود

۶۵. کدام بیت با عبارت پایانی متن زیر قرابت مفهومی دارد؟

«ای فرزندان، اهل دنیا جویان سه رُتبت‌اند و بدان نرسند مگر به چهار خصلت؛ و آن چهار که به وسیلت آن بدین

اغراض توان رسید، الفغدن مال است از وجه پسندیده و ...»

- (۱) داد به الفغدن نیکی بخواه / زین تن منحوس نگون‌سار خویش
(۲) مال کم راحت است و افزون رنج / لاجرم مال می‌نخواهد عقل
(۳) گر شود عالم پر از خون مال‌مال / کی خورد بنده خدا الا حلال
(۴) در معانی کوش نی در جاه و مال / ز آن‌که جاه و مال را باشد زوال

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش چهاردهم روتین قرابت معنایی

۶۶. در همه گزینه‌ها به‌جز گزینه ... به یکی از مفاهیم موجود در عبارات زیر اشاره شده است:

«ای کریمی که بخشنده عطایی، و ای حکیمی که پوشنده خطایی و ای صمدی که از ادراک خلق جدایی»

- (۱) اگر در دهد یک صلا‌ی کرم / عزازیل (= شیطان) گوید نصیبی برم
- (۲) آن‌که گر صد نردبان سازد قیاس از وهم صرف / بر نخستین پایه ادراک او نارد گذار
- (۳) بلند نام تو هر جا که رفت تحسین یافت / کریم نفس تو با هر که هست احسان کرد
- (۴) بر رخ عیب سزد پرده و بر چهره زشت / لاجرم حق به خلائق همه ستار آمد

۶۷. همه ابیات به‌جز بیت ... با متن زیر قرابت معنایی دارند.

«ای کریمی که بخشنده عطایی و ای حکیمی که پوشنده خطایی و ای صمدی که از ادراک خلق جدایی و ای احدی

که در ذات و صفات بی‌همتایی و ای قادری که خدایی را سزایی»

- (۱) ای آن‌که به روز محتتم یار تویی / بر این همه عیب و نقص ستار تویی
 - (۲) چو ذاتش برتر است از هرچه دانیم / چگونه شرح او گفتن توانیم
 - (۳) که داند جز تو غیب و غیب‌دانی / که راز جمله می‌دانی نهانی
 - (۴) یارب چه آفتابی کانجا که پرتو توست / هم وهم تیره گردد هم فهم ابتر آید
۶۸. شاعر در همه ابیات، به‌استثنای بیت ... توانایی ابلاغ مؤثر اندیشه را درخواست می‌کند.

- (۱) الهی سینه‌ای ده آتش‌افروز / در آن سینه، دلی و آن دل همه سوز
- (۲) دلم پر شعله گردان سینه پردود / زبانم کن به گفتن آتش‌آلود
- (۳) به سوزی ده کلامم را روایی / کز آن گرمی کند آتش‌گذاری
- (۴) دلم را داغ عشقی بر جبین نه / زبانم را بیانی آتشین ده

۶۹. ارتباط تصویری همه ابیات به‌استثنای بیت یکسان است.

- (۱) آرامگه دل خم مویت دیدم / بینایی دیده خاک کویت دیدم
- (۲) قرار من همه در زلف بی‌قرار تو باد / که تاب و حلقه او منزل قرار من است
- (۳) به ادب نافه‌گشایی کن از آن زلف سیاه / جای دل‌های عزیز است به هم بر مزنش
- (۴) سلسله موی دوست حلقه دام بلاست / هرکه درین حلقه نیست فارغ از این ماجراست

۷۰. مفهوم کدام دو بیت با یک‌دیگر تفاوت دارد؟

- (۱) گرچه بی‌فرمانی از حد رفت و تقصیر از حساب / هرچه هستم هم‌چنان هستم به عفو امیدوار
باز می‌گویم شاید راه نومیدی گرفت / پیش انعامش چه باشد عفو چون من صد هزار
- (۲) کژ منگر آینه بی‌کاست است / کوری احوال نظر راست است
پیر ما گفت خطا بر قلم صنع نرفت / آفرین بر نظر پاک خطاپوشش باد
- (۳) خلد گر به پا خاری آسان برآید / چه سازم به خاری که در دل نشیند
تا خار غم عشقت آویخته در دامن / کوتاه‌نظری باشد رفتن به گلستان‌ها
- (۴) اهل دردی که زبان دل من داند نیست / دردمندم من و یاران همه بی‌دردانند
درد دل خود با که بگویم که یاران / با ما به‌جز از سرزنشی بیش ندارند

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش پانزدهم روتین قرابت معنایی

۷۱. مفهوم مصراع «درنیابد حال پخته هیچ خام» با مفهوم کدام بیت متناسب است؟

(۱) هرکه داند گفت با خورشید راز / کی تواند ماند از یک ذره باز

(۲) نه بدو ره نه شکیبایی از او / صد هزاران خلق سودایی از او

(۳) همّت طلب از باطن پیران سحرخیز / زیرا که یکی را ز دو عالم طلبیدند

(۴) کوتاه نظر، غافل از آن سرو بلند است / کاین جامه به اندازه هرکس نبریدند

۷۲. معنی بیت «به رنج و سعی کسی نعمتی به دست آرد / دگر کس آید و بی رنج و سعی بردارد» با کدام

بیت یکسان است؟

(۱) منّه ذخیره که بسیار کس ز غایت حرص / نهاد گنج به صد رنج و دیگری برداشت

(۲) با آن که در وجود طعام است عیش نفس / رنج آورد طعام که بیش از قدر بود

(۳) به قدر دانه دهد آرد آسیا بیرون / نبرده رنج مجو کام از میان زنهار

(۴) به اقتضای قضا کار خویش را بگذار / که سعی بیهده پاپوش می دَرَد مثل است

۷۳. بیت «با صد هزار جلوه برون آمدی که من / با صد هزار دیده تماشا کنم تو را» با کدام بیت تناسب مفهومی دارد؟

(۱) تا تماشای جمال خود کند / نور خود در دیده بینا نهاد

(۲) چرخ با صد چشم چون روی تو دید / صد زبان می خواست تا گوید سخن

(۳) حسن روی تو به یک جلوه که در آینه کرد / این همه نقش در آئینه او هام افتاد

(۴) دیدن روی تو را دیده جان بین باید / وین کجا مرتبه چشم جهان بین من است

۷۴. مفهوم کدام بیت با سایر ابیات، متفاوت است؟

(۱) چه خوش است در فراق همه عمر صبر کردن / که مگر گشاده گردد در دولت وصالی

(۲) یاری به دست کن که به امید راحتش / واجب بود که صبر کنی بر جراتش

(۳) پس از چندین شکیبایی شبی یارب توان دیدن / که شمع دیده افروزیم در محراب ابرویت

(۴) با فراق چند سازم برگ تنهاییم نیست / دستگاه صبر و پایاب شکیباییم نیست

۷۵. بیت زیر با کدام بیت، تقابل مفهومی دارد؟

«همّتم بدرقه راه کن ای طایر قدس / که دراز است ره مقصد و من نوسفرم»

(۱) در بیابان فنا گم شدن آخر تا کی / ره بپرسیم مگر پی به مهمّات بریم

(۲) سعی نابرده در این راه به جایی نرسی / مزد اگر می طلبی طاعت استاد ببر

(۳) به سعی خود نتوان برد پی به گوهر مقصود / خیال باشد این کار بی حواله برآید

(۴) آخر از هم‌رهی خضر به چاه افتادم / وقت آن خوش که از او راهنما برگردد

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش شانزدهم روتین قرابت معنایی

۷۶. مفهوم کلی همه ابیات یکسان است، به جز:

- (۱) گر بنده باخبر شود از بحر رحمتش / با عفو خواجه هیچ گناهی عظیم نیست
- (۲) چندان به لطف دوست دلم شد امیدوار / کز خصمی رقیب مرا هیچ بیم نیست
- (۳) لعل تو نرخ بوسه مگر نقد جان کند / ورنه به قدر سنگ تو در کیسه، سیم نیست
- (۴) طومار جرم ما همه از جام باده شست / یا رب که گفت ساقی مستان کریم نیست

۷۷. مفهوم همه ابیات به استثنای گزینه ... قرابت دارد.

- (۱) در آدمی هنری به ز عشق نتوان یافت / اگر به عشق نه‌ای زنده، مرده‌ای در گور
- (۲) عشق تو مرا از دو جهان ساخت مجرد / ای عشق گران‌مایه و ای دولت سرمد
- (۳) مرده دل است آن که نیست زنده به مینای عشق / زنده دل مرده را زنده مخوان زینهار
- (۴) هرکس که نیست زنده به عشق تو، مرده به / خود مرده پیش زنده‌دلان از فسرده به

۷۸. مفهوم کدام رباعی متفاوت است؟

- (۱) جامی است که عقل آفرین می‌زندش / صد بوسه ز مهر بر جبین می‌زندش
- (۲) این کوزه‌گر دهر چنین جام لطیف / می‌سازد و باز بر زمین می‌زندش
- (۳) ما لعبت‌کنیم و فلک لعبت‌باز / از روی حقیقتی نه از روی مجاز
- (۴) یک چند در این بساط بازی کردیم / رفتیم به صندوق عدم یک یک باز
- (۵) نیکی و بدی که در نهاد بشر است / شادی و غمی که در قضا و قدر است
- (۶) با چرخ مکن حواله کاندلره عقل / چرخ از تو هزار بار بیچاره‌تر است
- (۷) ای چرخ فلک خرابی از کینه‌توست / بیدادگری پیشه‌دیرینه‌توست
- (۸) ای خاک اگر سینه‌تو بشکافند / بس گوهر قیمتی که در سینه‌توست

۷۹. ابیات دوگانه همه گزینه‌ها به جز گزینه ... مفهوم مشترک دارند.

- (۱) شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل / کجا دانند حال ما سبکباران ساحل‌ها
- (۲) گرداب هایل و شب تاریک و بیم موج / پی شد امید ساحلم ای دیده خون بریز
- (۳) گر در طلبت رنجی ما را برسد شاید / چون عشق حرم باشد، سهل است بیابان‌ها
- (۴) سفر دراز نباشد به پای طالب دوست / که خار دشت محبت گل است و ریحان است
- (۵) برگزین از کارها پاکیزگی و خوی نیک / کز همه دنیا گزین خلق دنیا این گزید
- (۶) رو به اخلاق نکو کوش که کام دو جهان / حاصل از بهر تو در نیکی اخلاق آید
- (۷) مرده بدم زنده شدم گریه بدم خنده شدم / دولت عشق آمد و من دولت پاینده شدم
- (۸) جهان گر هستی‌ای دارد ز یمن دولت عشق است / چو عین عشق گردی تا جهان باشد تو هم باشی

۸۰. بیت کدام گزینه با عبارت زیر ارتباط معنایی دارد؟

«حیات از عشق می‌شناس، و ممات بی‌عشق می‌یاب.»

- (۱) من همان دم که وضو ساختم از چشمه عشق / چار تکبیر زدم یکسره بر هرچه که هست
- (۲) به عزم مرحله عشق پیش نه قدمی / که سودها کنی از این سفر توانی کرد
- (۳) هرگز نمیرد آنکه دلش زنده شد به عشق / ثبت است بر جریده عالم دوام ما
- (۴) زیر شمشیر غمش رقص‌کنان باید رفت / کان که شد کشته او نیک سرانجام افتاد

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش هفدهم روتین قرابت معنایی

۸۱. متن «هر چند که می‌کوشم که از عشق درگذرم، عشق مرا شیفته و سرگردان می‌دارد و با این همه، او غالب می‌شود

و من مغلوب، با عشق کی توانم کوشید؟» با کدام بیت تناسب معنایی دارد؟

(۱) من حاصل عمر خود ندارم جز غم / در عشق ز نیک و بد ندارم جز غم

(۲) ما را چه باک در ره عشق تو از رقیب؟ / تدبیر او به آه سحر کرده‌ایم ما

(۳) عاشقانی که ز جان در ره جانان گذرند / باده وصل همه از کف جانانه زدند

(۴) ما سپر انداختیم با تو که در جنگ دوست / زخم توان خورد و تیغ بر نتوان آختن

۸۲. مفهوم مقابل عبارت «مرد اگرچه در صورت قبحی داشت، به جمال محاسن خصال هرچه آراسته‌تر بود.» در کدام بیت

مشاهده می‌شود؟

(۱) منم حاصل از آن شربت که بر مستان زند ضربت / مرا باطن چو نار آمد تو را ظاهر چنان آمد

(۲) باطن را لاله سازد ظاهرت را ارغوان / یک دمت سازد قزلبک یک دمت صارو کند

(۳) گرچه باشد به ظاهر آن همه خوب / لیک باطن بود همه معیوب

(۴) به تن این‌جا میان‌بسته چو نایی / به باطن همچو باد بی‌قراری

۸۳. کدام گزینه با عبارت زیر تناسب معنایی دارد؟

«این تدبیر بابت خردمندان نیست؛ چه خردمند قصد دشمن بر وجهی کند که در آن خطری نباشد.»

(۱) ز علت مدار ای خردمند بیم / چو داروی تلخت فرستد حکیم

(۲) بی‌گمان باش خردمند که در راه یقین / خردت راست رود با تو، گمانت به وریب (کج)

(۳) در مقامی که رسد زو به دل و جان آسیب / نبود جان خردمند به رفتن خرسند

(۴) کمال نفس خردمند نیکبخت آن است / که سر گران نکند بر قلندر قماش

۸۴. مفهوم بیت کدام گزینه با عبارت «مرد اگرچه در صورت، قبحی داشت، به جمال محاسن خصال هرچه آراسته‌تر بود.»

متفاوت است؟

(۱) صورت زیبای ظاهر هیچ نیست / ای برادر سیرت زیبا بیار

(۲) اهل معنی همه از حالت من حیرانند / بس که حیرت‌زده صورت زیبای توام

(۳) اگر هوشمندی به معنی‌گرای / که معنی بماند نه صورت به جای

(۴) مرا گویی که از معنی نظر کن / رها کن صورت نقش و پلنگت

۸۵. واژه «چه» در همه گزینه‌ها دارای مفهومی مشابه مفهوم آن در عبارت «چه خردمند قصد دشمن بر وجهی کند که

در آن خطر نباشد» است به جز گزینه ...

(۱) ای فرزند، هنر آموز، چه بی‌هنر همه‌جا خوار است.

(۲) چه اگر این معنی بر وی پوشیده بماند انتفاع او از آن صورت نبندد.

(۳) چه در جهان بقعتی نیست نزه‌تر از گرگان و طبرستان.

(۴) ز نیکوسخن به چه اندر جهان / به نزد سخن‌سنج فرخ مهان

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش هجدهم روتین قرابت معنایی

۸۶. عبارت «پرده ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد» با ابیات کدام گزینه برابری می‌کند؟

- (الف) حق بدید آن جمله را نادیده کرد / تا نگردم در فضیحت روی زرد
(ب) در سینه‌ها برخاسته، اندیشه را آراسته / هم خویش حاجت خواسته، هم خویشتن کرده روا
(ج) پیشانی عفو تو را پرچین نسازد جرم ما / آئینه کی برهم خورد از زشتی تمثال‌ها؟
(د) ورای طاعت دیوانگان ز ما مَطْلَب / که شیخ مذهب ما عاقلی گنه دانست
(۱) الف. د. ۲. ج. الف. ۳. ج. ب. ۴. د. ج.

۸۷. کدام بیت با توصیف متن زیر تناسب ندارد؟

«شب را به بوستان با یکی از دوستان اتفاق مبیت افتاد؛ موضعی خوش و خرم و درختان درهم؛ گفתי که خرده مینا بر خاکش ریخته و عقد ثریا از تاکش آویخته.»

- (۱) هر کجا درنگری سبزه بود پیش دو چشم / هر کجا درگذری گل سپری زیر قدم
(۲) به شود حلقه به گوش تو که گردن‌بندی / فلک‌افروزتر از عقد ثریا داری
(۳) با حسن باغ و فرّ بهار و جمال گل / نیکوست حال ما که نکو باد حال گل
(۴) تاک کهن‌سال بین چه خوش جوان آمده / خوشه انگور وی وقت روان آمده
۸۸. با توجه به عبارت «مرد اگر چه در صورت، قبحی داشت، به جمال محاسن خصال هر چه آراسته‌تر بود، نقش از روی کار بازخواند، با خود گفت: خسرو در این پرگار عیب نقاش کرده است و ندانسته که رشته گران فطرت را در کارگاه تکوین بر تلوین، یک سر سوزن خطا نباشد، او را با سررشته راستی افکنم تا متنّب شود.» مرد، فاقد کدام ویژگی بود؟
(۱) نیک‌خویی (۲) نیک‌منظری (۳) نیک‌اندیشی (۴) تیزهوشی

۸۹. مفهوم عبارات: «او بنده خود را عاشق خود کند، آن‌گاه بر بنده عاشق باشد و بنده را گوید: تو عاشق و محبّ مایی و ما معشوق و حبیب توایم.» در کدام بیت، یافت می‌شود؟

- (۱) هرچه محبوبم کند من کرده‌ام / او منم من او چه گر در پرده‌ام
(۲) در من نرسی تا نشوی یک با من / کاندل ره عشق یا تو گنجی یا من
(۳) آن‌جا که تویی من آمدن نتوانم / و این‌جا که منم تو خود نیایی دانم
(۴) چندان ناز است ز عشق تو در سر من / کاندل غلطم که عاشقی تو بر من

۹۰. عبارات زیر، با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

- «گفت: «ای که توانگران را ثنا گفתי و بر درویشان جفا روا داشتی، بدان که با خمر خمارست و بر سر گنج مارست.»»
(۱) تا گل روی تو دیدم همه گل‌ها، خارند / تا تو را یار گرفتم همه خلق اغیارند
(۲) هرکه دریابد نشاط باده تلخ فنا / بوسه بر لب‌های خنجر چون لب میگون دهد
(۳) غافل ز حال گوشه‌نشینان کجا شود؟ / آن‌کس که آب و دانه به مرغ قفس دهد
(۴) تا نگردد خانه زنبور دل از زخم نیش / نیست ممکن در گلستان جهان نوشت دهند

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش نوزدهم روتین قرابت معنایی

۹۱. مضمون کلی عبارت: «[اینان] چون ابر آذارند و نمی‌بارند و چشمهٔ آفتاب‌اند و بر کس نمی‌تابند، بر مرکب استطاعت سوارند و نمی‌رانند.» با بیت ... تناسب دارد.

(۱) از دست تهی کرم نیاید / هر چند دلش جواد باشد

(۲) به دست تهی برنیاید امید / به زر برکني چشم دیو سپید

(۳) زر اندر کف مرد دنیاپرست / هنوز ای برادر به سنگ اندر است

(۴) کرم ورزد آن سر که مغزی در اوست / که دون همّت‌اند بی‌مغز و پوست

۹۲. بیت مصداق و استشهادی بعد از عبارت «سیم بخیل از خاک وقتی برآید که وی در خاک رود.» کدام است؟

(۱) با گرسنگی قوت پرهیز نماند / افلاس عنان از کف تقوا بستاند

(۲) به رنج و سعی کسی نعمتی به دست آرد / دگر کس آید و بی‌رنج و سعی بردارد

(۳) خداوند مکنّت به حق مشغول / پراگنده روزی پراگنده دل

(۴) آن را که عقل و همّت و تدبیر و رای نیست / خوش گفت پرده‌دار که کس در سرای نیست

۹۳. مفهوم عبارت «محال عقل است که اگر ریگ بیابان در شود، چشم گدایان پر شود.» با همهٔ گزینه‌ها به جز گزینهٔ ... تناسب معنایی دارد.

(۱) اگر نعشی دو کس بر دوش گیرند / لئیم الطبع پندارد که خوانی است

(۲) اگر ژاله هر قطره‌ای در شدي / چو خرمهره بازار از او پر شدي

(۳) دیدهٔ اهل طمع به نعمت دنیا / پر نشود هم‌چنان که چاه به شب‌نم

(۴) سگی را گر کلوخی بر سر آید / ز شادی بر جهد کاین استخوانی است

۹۴. کدام بیت تشابه مفهومی بیش‌تری با عبارت «مالی به مشقت فراهم آرند و به خست نگاه دارند و به حسرت بگذارند.» دارد؟

(۱) نفس خسیس حرص‌خو، عاشق مال و گفت‌وگو / یافت به گنج رحمت از دو جهان فراغتی

(۲) چو گل گر خرده‌ای داری خدا را صرف عشرت کن / که قارون را غلظها داد سودای زراندوزی

(۳) بدهد درم‌ها در کرم او نافریده است آن درم / از مال و ملک دیگری مردی کجا باشد سخا

(۴) در حسرت آنم که سر و مال به یک‌بار / در دامنش افشانم و دامن نفشانم

۹۵. مفهوم حدیث «اول ما خلق الله تعالی القلم» در چند بیت آمده است؟

(الف) اول قلم که بر ورق ناز راند یار / بر حرف آشنا خط بیگانگی کشید

(ب) سخن از کاف و نون دم بر قلم زد / قلم بر صفحه هستی قدم زد

(ج) قدر بر لوح هستی چون قلم زد / به اول حرف نام او رقم زد

(د) اولین زادهٔ قدرت قلم است / که ز نوکش دو جهان یک رقم است

(هـ) بدان‌که که لوح آفرید و قلم / بزد بر همه بودنی‌ها رقم

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش بیستم روتین قرابت معنایی

۹۶. مفهوم کدام بیت با عبارت «اگر مقبول بود به ردّ خلق مردود نگردد و اگر مردود بود به قبول خلق مقبول نگردد.» از ابوالقاسم قشیری در حقّ حلاج تناسب ندارد؟

- (۱) کسی را که قهر تو در سر فکند / به پامردی کس نگردد بلند
- (۲) سری کز تو گردد بلندی‌گرای / به افکندن کس نیفتد ز پای
- (۳) یکی را ز گردون دهد بارگاه / یکی را ز کیوان درآرد به چاه
- (۴) کسی را که یزدان نگه‌دار شد / چه شد گر بر دیگری خوار شد

۹۷. عبارات: «پس پاهایش ببریدند؛ تبسمی کرد و گفت: «بدین پای، سفر خاک می‌کردم؛ قدمی دیگر دارم که هم اکنون سفر هر دو عالم کند. اگر توانید آن قدم ببرید.»»، با کدام بیت تناسب مفهومی دارد؟

- (۱) يك مرغ گرفتار در این گلشن ویران / تنها به قفس ماند و هزاران همه رفتند
- (۲) می‌نماید که جفای فلک از دامن من / دست کوتاه نکند تا نکند بنیادم
- (۳) خواجه ز بحر عشق کران چون توان گرفت / زیرا که کس نگفت که آن را کران کجاست
- (۴) مرغی که رمیدن ز جهان بال و پر اوست / از عرش گذشتن سفر مختصر اوست

۹۸. مفهوم کدام بیت به متن زیر اشاره دارد؟

«و بدان که نخستین چیزی که حق تعالی آفرید، قلم را آفرید؛ چنان‌که پیغامبر (ص) فرمود: اول ما خلق الله تعالی القلم، و قلم را فرمود که بر لوح بگردد و بنویس ...»

- (۱) قدر بر لوح هستی چون قلم زد / به اوّل حرف نام او رقم زد
- (۲) نخستین که نوک قلم شد سیاه / گرفت آفرین بر خداوند ماه
- (۳) قلم اوّلین زاده قدرت است / نگارنده دفتر حکمت است
- (۴) از کمان عشق جانان چون قلم / سر نهی اول به راه آن‌گه قدم

۹۹. بیت «هر آن کسی که در این حلقه نیست زنده به عشق / بر او نمرده به فتوای من نماز کنید» با کدام بیت ارتباط مفهومی ندارد؟

- (۱) زنده نه آن است که جانی در اوست / اوست که از عشق نشانی در اوست
- (۲) زنده که عاشق نبود زنده نیست / زندگی عشق عجب زندگی است
- (۳) دل چو افسرده شد از سینه برون باید کرد / مرده هرچند عزیز است نگه نتوان داشت
- (۴) هرکه از عشق گشت زنده نمرد / که اجل جان زیرکان را برد

۱۰۰. مفهوم کدام بیت با ابیات دیگر متفاوت است؟

- (۱) پرویز کنون گم شد ز آن گم‌شده کم‌تر گوی / زرّین‌تره کو بر خوان؟ رو «کم ترکوا» برخوان
- (۲) بیا و هستی حافظ ز پیش او بردار / که با وجود تو کس نشنود ز من که منم
- (۳) جمیله‌ای ست عروس جهان ولی هشد دار / که این مخدّره در عقد کس نمی‌آید
- (۴) في الجملة اعتماد مکن بر ثبات هیچ / کاین کارخانه‌ای است که تغییر می‌کنند

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش بیست و یکم روتین قرابت معنایی

۱۰۱. مفهوم جمله پایانی عبارت «ای کریمی که بخشنده عطایی و ای حکیمی که پوشنده خطایی» در کدام گزینه دیده می‌شود؟

- ۱) خدای راست مسلّم بزرگواری و حلم / که جرم بیند و نان برقرار می‌دارد
- ۲) یکی را ز ماه اندر آری به چاه / یکی را ز چاه اندر آری به ماه
- ۳) برآورده مردم ز بیرون خروش / تو با بنده در پرده و پرده پوش
- ۴) وصف حق، حق به خود تواند گفت / این گهر را خرد نداند سفت

۱۰۲. مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) می‌شود هرکس به مقدار تواضع سربلند / قطره ناچیز گردد گوهر از افتادگی
- ۲) سیل از افتادگی دیوار را از پا فکند / سرکشان را روی می‌مالد مدارا بر زمین
- ۳) مسیح بر فلک از راه خاکساری رفت / پیاده هرکه شد این‌جا فلک‌سوار شود
- ۴) قطره آبی که دارد در نظر گوهر شدن / از کنار ابر، تا دریا تنزل بایش

۱۰۳. مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) بیدار بخت ما که تو دیدی به خواب رفت / وان عیش‌های خوش که شنیدی فسانه شد
- ۲) آن موجه‌ام که بحر پرآشوب روزگار / در هر شکست بال دگر می‌دهد مرا
- ۳) زهر خند ای دل، که دور گریه مستانه رفت / روزگار دار و گیر شیشه و پیمانه رفت
- ۴) کنون زمانه دگر گشت و من دگر گشتم / عصا بیار که وقت عصا و انبان بود

۱۰۴. عبارت «توحید عارف یعنی وجود حقیقی منحصر به خداست، جز خدا هرچه هست نمود است نه بود. توحید عارف یعنی جز خدا هیچ نیست.» با کدام بیت تناسب مفهومی دارد؟

- ۱) معنی یکی و صورت او در ظهور، صد / چه جای او که صورت او هست بی‌عدد
- ۲) مسخرت نشود تختگاه ملک وجود / مگر گهی که زنی خیمه بر جهان عدم
- ۳) کی سر مویی زبانم گردد از ذکر جدا / کز وجودم هر سر مویی زبانی ذاکر است
- ۴) تا معتکفان حرم کعبه وحدت / خود را شناسند خدا را شناسند

۱۰۵. کدام بیت در مورد تربیت، مفهوم مقابل بیت زیر را بیان می‌کند؟

«گرچه دانی که نشنوند بگوی / هرچه دانی ز نیک‌خواهی و پند»

- ۱) بر سر لوح او نبشته به زر / جور استاد به ز مهر پدر
- ۲) هیچ صیقل نکو نخواهد کرد / آهنی را که بدگهر باشد
- ۳) چوب تر را چنانکه خواهی پیچ / نشود خشک جز به آتش راست
- ۴) با عزیزی نشست روزی چند / لاجرم همچو گرمی شد

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون‌های قلمچی

برش بیست و دوم روتین قرابت معنایی

۱۰۶. ویژگی‌های فکری مقابل کدام بیت نادرست است؟

- (۱) ز فضلش هر دو عالم گشت روشن / ز فیضش خاک آدم گشت گلشن (عرفان و حس دینی)
- (۲) منم که گاه کتابت سواد شعر مرا / فلک سزد که شود دفتر و ملک و راق (مفاخره)
- (۳) گفتا که که را کشتی تا کشته شدی زار؟ / تا باز که او را بکشد آن‌که تو را کشت؟ (پند و نصیحت عملی)
- (۴) زین خبر زلف تو شاد است به رنگش منگر / کاین سیه‌جامگی از کفر است از ماتم نیست (شادی و خوش‌باشی)

۱۰۷. مفهوم همه ابیات به جز بیت ... یکسان است.

- (۱) هرکه رنجی کشید و گنج نهاد / به ضرورت به دیگران بگذاشت
 - (۲) بخور آن‌چه داری و بیشی مجوی / که از آرزو کاهد همی آبروی
 - (۳) خور و پوش و بخشای و راحت رسان / نگه می‌چه داری ز بهر کسان
 - (۴) بخور، بنوش، بپاش و بدان که حاصل عمر / خرد نداشت کسی کاو به دیگری بگذاشت
۱۰۸. مفهوم مقابل عبارت «مرد اگرچه در صورت قبحی داشت، به جمال محاسن خصال هرچه آراسته‌تر بود.»

در کدام بیت مشاهده می‌شود؟

- (۱) منم حاصل از آن شربت که بر مستان زند ضربت / مرا باطن چو نار آمد تو را ظاهر چنان آمد
- (۲) باطن را لاله سازد ظاهرت را ارغوان / یک دمت سازد قزلبک یک دمت صارو کند
- (۳) او به ظاهر واعظ احکام بود / لیک در باطن صغیر و دام بود
- (۴) به تن این‌جا میان‌بسته چو نایی / به باطن همچو باد بی‌قراری

تست های پایه یازدهم

۱۰۹. شاعر ابیات زیر، در اشعار خود بر کدام مفاهیم تأکید کرده است؟

- «مرد آزاده در میان گروه / گرچه خوش‌خو و عاقل و داناست
محترم‌انگهی تواند بود / که از ایشان به مالش استغناست»
- (۱) قناعت - تلفیق عشق و عرفان
 - (۲) انتقاد اجتماعی - بیان ناملایمات روزگار
 - (۳) انتقاد اجتماعی - بی‌اعتباری دنیا
 - (۴) بی‌اعتباری دنیا - قناعت

۱۱۰. مفهوم کدام بیت با سایر ابیات قرابت ندارد؟

- (۱) گاهی که سنگ حادثه از آسمان رسد / اوّل بلا به مرغ بلندآشیان رسد
- (۲) هر که در این بزم مقرب‌تر است / جام بلا بیشترش می‌دهند
- (۳) رو تن به بلا ده که دگر بیم بلا نیست / مرغ قفسی کشمکش دام ندارد
- (۴) چون تیر عشق جا به نشان بلا کند / اوّل نشست بر دل اهل ولا کند

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش بیست و سه روتین قرابت معنایی

۱۱۱. با توجه به قلمرو فکری سبک عراقی مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) تخت بر اجرام نه رخت بر افلاک بر / لایق تخت تو نیست عرصه این خاکدان
- (۲) سرای خانه گیتی که خانه دو در است / در او اساس اقامت منه که رهگذر است
- (۳) آن که گویند که بر آب نهاده است جهان / مشنوی خواجه که چون در نگری بر باد است
- (۴) به بار نامه دنیا مشو فریفته، کان / نه دولتی است که بس پایدار خواهد ماند

۱۱۲. مفهوم کدام بیت در مقابل آن نادرست است؟

- (۱) کدام ابر شنیدی به گوهرافشانی / به سان دیده خواجه گرت حیاست بگو (کثرت اشک)
- (۲) خواجه اگر عاشقی حاجت گفتار نیست / گونه زردت بس است شرح غمت را بیان (ظاهر نشانگر باطن است)
- (۳) ز بحر عشق اگر دست می دهد خواجه / کنار گیر که آن را کران نمی بینم (گسترده گی و بلاخیز بودن عشق)
- (۴) تا بود در چشمم آن لب خواب چون آید مرا؟ / زان که گویی دارم اندر دیده گریان، نمک (جفای معشوق در حق عاشق)

۱۱۳. مفهوم کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟

- (۱) گفتند خودی تو در این راه حجاب است / ترک خودی خویش به یک بار گرفتیم
 - (۲) چون نظر از بینش توفیق ساخت / عارف خود گشت و خدا را شناخت
 - (۳) مرد باید راهرو از پیش خود برخاسته / کو به ترک جان بگوید طالب جانان بود
 - (۴) تا در غم عشق دوست چون آتش و آب / از خود نشوی نیست به هستی نرسی
۱۱۴. بیت «بانگ زد یارش که بر در کیست آن؟ / گفت بر در هم تویی ای دلستان» با کدام گزینه تناسب بیش تری دارد؟

- (۱) چو دست بر سر زلفش زنم به تاب رود / ور آشتی طلبم با سر عتاب رود
- (۲) طریق عشق پر آشوب و فتنه است ای دل / بیفتد آن که در این راه با شتاب رود
- (۳) گدایی در جانان به سلطنت مفروش / کسی ز سایه این در، به آفتاب رود
- (۴) حجاب راه تویی حافظ از میان برخیز / خوشا کسی که در این راه بی حجاب رود

۱۱۵. مفهوم همه ابیات به جز بیت گزینه ... یکسان است.

- (۱) دل ظالم از آب چشم مظلومان نیندیشد / ز اشک هیزم تر آتش سوزان نیندیشد
- (۲) به آهی ریزد از هم تار و پود هستی ظالم / نسیمی می زند بر یکدگر زلف پریشان را
- (۳) نسوزد برق تا خود را نسوزاند گیاهی را / ز مظلومان پس از جان ستمگر دود می خیزد
- (۴) چنین گیرد اگر دنبال ظالم اشک مظلومان / برآرد جوش طوفان چون تنور نوح از گورش

جانکته ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش بیست و چهارم روتین قرابت معنایی

۱۱۶- عبارت زیر با کدام بیت، ارتباط مفهومی دارد؟

«حیات از عشق می‌شناس و ممات بی‌عشق می‌یاب.»

- ۱) آتش گل همیشه بهار است عشق را پروانه را به سیر گلستان چه حاجت است
- ۲) گر برآرد عشق دود از عقل جای رحم نیست خانه زنبور کافر مستحق آتش است
- ۳) از عشق محال است که دل‌ها نشود آب هر گل که در این باغ بود خرج گلاب است
- ۴) هرچه جز گوهر عشق است در این بحر کف است هر حیاتی که نه در عشق سرآید تلف است

۱۱۷. پیام کدام بیت در مقابل آن صحیح نیست؟

- ۱) چگونه گوش توان کرد بر خردمندان / گهی که عشق شود غالب و خرد مغلوب (برتری عشق بر عقل)
- ۲) سر کویت ز آب چشم مهجوران فرات / سر انگشتت به خون جان مشتاقان خضاب (فراق)
- ۳) آن که گویند که بر آب نهاده است جهان / مشنوی خواجه که چون درنگری بر باد است (بی‌اعتباری دنیا)
- ۴) وقت رفتن گر روم با آتش عشقت به خاک / روز محشر در برم بینی دل خونین کباب (ستایش عشق)

۱۱۸. عبارت زیر با کدام بیت قرابت معنایی دارد؟

«وقتی در بیابانی راه گم کرده بودم و از زاد با من چیزی نبود. ناگاه کیسه‌ای یافتم پر مروارید. هرگز آن ذوق و شادی فراموش نکنم که پنداشتم گندم بریان است و باز آن تلخی که ندانستم که مروارید است.»

- ۱) نماند جانور از وحش و طیر و ماهی و مور / که بر فلک نشد از بی‌مرادی افغانش
- ۲) مرد بی‌توشه کاو افتاد از پای / بر کمر بند او چه زر چه خزف (خرمهره)
- ۳) هم رقعۀ دوختن به و الزام کنج صبر / کز بهر جامه رقعۀ بر خواجه‌گان نبشت
- ۴) ز دیگ‌دان لئیمان چو دود بگریزند / نه دست کفچه کنند از برای کاسۀ آتش

۱۱۹. بیت «پیشانی عفو تو را پرچین نسازد جرم ما / آیینۀ کی بر هم خورد از زشتی تمثال‌ها» با کدام بیت مفهوم

یکسانی دارد؟

- ۱) گر سخن گویم ز چین زلف تو / از سرکین چین در ابروی افکنی
- ۲) دلم محبت ابنای روزگار گرفت / فغان که آینه‌ام خوی با غبار گرفت
- ۳) دل را نگاه گرم تو دیوانه می‌کند / آیینۀ را رخ تو پری‌خانه می‌کند
- ۴) نمی‌شود دل پاکان زحرف بد غمگین / ز عکس زشت نیفتد به روی آینه چین

۱۲۰. مفهوم بیت «سهل است اگر بال و پری نقصان این پروانه شد / کان شمع سامان می‌دهد از شعله زرّین‌بال‌ها»

در بیت کدام گزینه آمده است؟

- ۱) تاب انوار جمالت بهر اظهار کمال / پرتوی بر ظلمت‌آباد جهان انداخته
- ۲) گم شدن در گم شدن دین من است / نیستی و هستی آیین من است
- ۳) سحرم هاتف میخانه به دولت‌خواهی / گفت بازای که دیرینه‌ی این درگاهی
- ۴) نه این زمان من شوریده‌دل نهادم روی / بر آستان تو کاندرازل به سوز و نیاز

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون‌های قلمچی

برش بیست و پنجم روتین قرابت معنایی

۱۲۱. مفاهیم همه ابیات به استثنای بیت ... تناسب دارند.

- (۱) خوشا کسی که چو صائب ز خاکساری‌ها / به دیده خاک زند اعتبار عالم را
 - (۲) بنگر به چشم عبرت و حال جهان ببین / عاقل ز حال‌های چنین گیرد اعتبار
 - (۳) چشم عبرت‌بین چرا در قصر شاهان ننگرد / تا چه سال از حادثات دور گردون شد خراب
 - (۴) زمان ز مرگ بسی چون تو پند داد تو را / برو ز مردن امثال خویش عبرت گیر
۱۲۲. بیت «ای دفتر حسن تو را فهرست خط و خال‌ها / تفصیل‌ها پنهان شده در پرده اجمال‌ها»، با کدام بیت تناسب

مفهومی دارد؟

- (۱) آن‌چه می‌گویند آن بهتر ز حسن / یار ما این دارد و آن نیز هم
 - (۲) شرم آیدم همی که قمر خوانمت به حسن / هرگز شنیده‌ای ز دهان قمر سخن
 - (۳) چه فتنه بود که حسن تو در جهان انداخت / که یک دم از تو نظر بر نمی‌توان انداخت
 - (۴) از حسن تو یک رقعه به گلزار رسیده / وز زلف تو یک نافه به تاتار رسیده
۱۲۳. مفهوم بیت: «سهل است اگر بال و پری نقصان این پروانه شد / کان شمع سامان می‌دهد از شعله زرّین بال‌ها»

با کدام بیت، متناسب است؟

- (۱) اگر ستاره من سوخت عشق عالم‌سوز / ز داغ در جگرم آفتاب‌ها انداخت
 - (۲) اگرچه آب زلال است زندگانی خلق / بسی چو ماند چون زهر گردد آب زلال
 - (۳) ور چو پروانه دهد دست فراغ بالی / جز بدان عارض شمعی نبود پروازم
 - (۴) چون نداری پر و بالی که به جایی برسی / چون سلامت‌طلبان رخنة دیوار طلب
۱۲۴. از کدام بیت، مفهوم مصراع «آینه کی بر هم خورد از زشتی تمثال‌ها» دریافت می‌شود؟
- (۱) خصمی زشت به آینه چه نقصان دارد / چه غم از دشمنی مردم نادان ما را
 - (۲) از رخت آینه را خوش دولتی رو داده است / در درون خانه‌اش ماه است و بیرون آفتاب
 - (۳) آینه بینشت شکسته است از آن / یک نقش در او هزار صورت دارد
 - (۴) تو در آینه حیران جمال خویشی و من هم / چو صورت گشته در آینه روی تو حیرانم
۱۲۵. مفهوم بیت «با عقل گشتم هم‌سفر، یک کوچه راه از بی‌کسی / شد ریشه ریشه دامنم، از خار استدلال‌ها» با

کدام بیت تناسب دارد؟

- (۱) از دل شوریده حرف اقلان جستن خطاست / ربط را کاری به اوراق ز هم پاشیده نیست
- (۲) به جای خون ز رگ و ریشه‌اش برآرد دود / به دست درد دلی را که عشق بفشارد
- (۳) شد از گرفتگی عقل، کار بر من سخت / سزای سنگ بود پسته‌ای که خندان نیست
- (۴) فارغاند از دار و گیر آرزو آزادگان / سرو را بیمی ز خار از دامن برچیده نیست

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون‌های قلمچی

برش بیست و ششم روتین قرابت معنایی

۱۲۶. بیت «پیشانی عفو تو را پرچین نسازد جرم ما / آینه کی بر هم خورد از زشتی تمثال‌ها»، با کدام بیت تناسب دارد؟

- (۱) ز چین ابروی دلدار نیستم نومید / که نوبهار در آغاز غنچه پیشانی است
- (۲) فیض بحر رحمت از خاکی نهادان نگسلد / تا به ساحل موج این دریا به هم پیوسته است
- (۳) با سیه‌رویی نیم نومید از حسن قبول / عنبر دریای رحمت خال عصیان من است
- (۴) کشت امید مرا برق است باران کرم / دست خشک این بخیلان ابر احسان من است

۱۲۷. مفهوم کدام بیت با ابیات دیگر تناسب ندارد؟

- (۱) گناه آید از بنده‌ی خاکسار / به امید عفو خداوندگار
 - (۲) لطف خدا بیش‌تر از جرم ماست / نکته‌ی سربسته چه گویی؟ خموش
 - (۳) پیشانی عفو تو را پرچین نسازد جرم ما / آینه کی بر هم خورد از زشتی تمثال‌ها؟
 - (۴) کاش که در قیامتش بار دگر ببینم / کآن‌چه گناه او بود من بکشم غرامتش
۱۲۸. بیت «سهل است اگر بال و پری نقصان این پروانه شد / کآن شمع سامان می‌دهد از شعله زرّین بال‌ها» از صائب تبریزی با کدام بیت از سنایی غزنوی، تناسب معنایی دارد؟

- (۱) عشق و معشوق اختیاری نیست / عشق زآن سان که تو شماری نیست
 - (۲) دلبر جان‌ربای عشق آمد / سربر و سرنمای عشق آمد
 - (۳) نیست در عشق حظّ خود موجود / عاشقان را چه کار با مقصود؟
 - (۴) عاشقان سر نهند در شب تار / تو بر آئی که چون بری دستار
۱۲۹. ابیات همه گزیده‌ها به جز گزینه ...، با بیت «با عقل گشتم همسفر یک کوچه‌راه از بی‌کسی / شد ریشه‌ریشه دامنم از خار استدلال‌ها» قرابت معنایی دارند.

- (الف) مرغ بینش را شکستم پر که طیران کند داشت / رخس دانش را بریدم پی کزین میدان نبود
- (ب) بر سر بازار حکمت کور دیدم خلق را / توتیای حق‌شناسی در همه دگان نبود
- (پ) در عشق چو عقل و خرد باده‌پرستان / ویرانم و آگه نه که بر من ستمی رفت
- (ت) فلک کهنه گرگی است در زیر پوست / خرد را تصوّر که مغزی در اوست
- (ث) عقل را شور جنون زیر و زبر دارد اگر / زیر لب دیگر چه می‌گویی؟ فسون‌خوانی بس است
- (ج) در مدرسه و صومعه بسیار دودیدم / در علم و عمل چاشنی عشق ندیدم
- (چ) دل منور کن به انوار جلی / چند باشی کاسه‌لیس بوعلی
- (ح) تا از ره و رسم عقل بیرون نشوی / یک ذره از آن‌چه هست، افزون نشوی
- (۱) پ و ث (۲) ب و ج (۳) الف و ح (۴) ت و ج

۱۳۰. کدام دو بیت تقابل مفهومی دارند؟

- (الف) ز منجنیق فلک سنگ فتنه می‌بارد / من ابلهانه گریزم در آبگینه حصار
- (ب) دست بیداد فلک را زود کوتاه می‌کند / فتنه‌ای کز قامت رعناى او بالا گرفت
- (ج) زمانه مرد مصاف است و من ز ساده‌دلی / کنم به جوشن تدبیر و هم دفع مضار
- (د) آسیا را دانه جان‌سخت من دندان شکست / آسمان بیهوده می‌کوشد پی آزار من
- (۱) ب - د (۲) الف - ج (۳) ب - الف (۴) الف - د

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش بیست و هفتم روتین قرابت معنایی

۱۳۱. ابیات کدام گزینه قرابت مفهومی دارند؟

- (الف) کرشمه‌های تو از بس که هست نازآمیز / نه آشتی تو داند کسی، نه جنگ تو را
(ب) به یک کرشمه که در کار آسمان کردی / هنوز می‌پرد از شوق، چشم کوکب‌ها
(ج) عالم از شور و شر عشق خبر هیچ نداشت / فتنه‌انگیز جهان غمزه جادوی تو بود
(د) یک کرشمه کرده با خود جنبشی عشق قدیم / در دو عالم این همه شور و فغان انداخته
(ه) مرا که دعوی بازار زهد و تقوی بود / به یک کرشمه چشم تمام بشکست آن
(۱) ب - ج - د (۲) الف - ب - د (۳) ب - ج - ه (۴) ه - الف - د

۱۳۲. بیت «پیشانی عفو تو را پرچین نسازد جرم ما / آینه کی بر هم خورد از زشتی تمثال‌ها» با کدام تناسب معنایی ندارد؟

- (۱) عجب داری از لطف پروردگار / که باشد گنه کاری امیدوار
(۲) گر ما مقصریم تو بسیار رحمتی / عذری که می‌رود به امید وقای توس
(۳) وز فراوان ابر رحمت ریخته باران فضل / رانده ای را بر امید عفو شادان دیده اند
(۴) کس از من سیه نامه تر دیده نیست / که هیچم فعال پسندیده نیست
۱۳۳. بیت «سهل است اگر بال و پری نقصان این پروانه شد / کان شمع سامان می‌دهد از شعله زرین بال‌ها» با کدام بیت قرابت معنایی بیش‌تری دارد؟

- (۱) گر دل ببری هزار دل بازدهی / و ر جان ببری هزار جانم بخشی
(۲) به هواداری آن شمع چو پروانه ز شوق / تا نسوزی تو نیابی ز غم عشق خلاص
(۳) گاهی به سخن قوت روانم بخشی / گاهی به سحر راز نهانم بخشی
(۴) هر چیز که می‌یابم و می‌خواهم جست / گویی شکر لعل تو دارد به درست
۱۳۴. مفاهیم: «عدم آگاهی، فراغت خاطر، خویشتن‌داری، توصیه به فروتنی» به ترتیب، از کدام ابیات دریافت می‌شود؟

- (الف) چه آسوده است از اندیشه باد خزان، برگی که در فصل بهاران چون گل رعنا خزان بیند
(ب) عنان نفس را هرکس تواند داشتن محکم سمند سرکش افلاک را در زیر ران بیند
(ج) نظر را پایه گر خواهی بلند از آستان مگذر که هر کس را بود بر صدر جا در آستان بیند
(د) رخ بهبود کار خویش آن غافل چسان بیند که بردارد ز یوسف چشم و راه کاروان بیند
(۱) د، ب، الف، ج (۲) د، الف، ب، ج (۳) ج، الف، ب، د (۴) ج، ب، الف، د

۱۳۵. ابیات زیر با کدام بیت، قرابت مفهومی دارد؟

- «عیب جویانم حکایت پیش جانان گفته‌اند / من خود این پیدا همی‌گویم که پنهان گفته‌اند»
دشمنی کردند با من لیک از روی قیاس / دوستی باشد که دردم پیش درمان گفته‌اند»
(۱) دلت خوش باد و چشم از بخت روشن / به کام دوستان و رغم دشمن
(۲) بسیار گنه کردیم آن بود قضای تو / شاید که به ما بخشی، از روی کرم آن‌ها
(۳) غمناک نباید بود از طعن حسود ای دل / شاید که چو وا بینی خیر تو در این باشد
(۴) نداند آن‌که درآورد دوستان از پای / که بی‌خلاف بجنبند دشمنان از جای

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون‌های قلمچی

برش بیست و هشتم روتین قرابت معنایی

۱۳۶. مفهوم کدام بیت با ابیات دیگر متفاوت است؟

- (۱) هزار جهد بکردم که سرّ عشق بیوشم / نبود بر سر آتش میسرم که نجوشم
 - (۲) ای سوخته سوخته سوختنی / عشق آمدنی بود نه آموختنی
 - (۳) در سوخته پنهان نتوان داشتن آتش / ما هیچ نگفتیم و حکایت به در افتاد
 - (۴) گر عشق من از پرده عیان شد عجیب نیست / پوشیدن این آتش سوزنده محال است
۱۳۷. مفهوم عبارت «هرچند که می‌کوشم که از عشق درگذرم، عشق مرا شیفته و سرگردان می‌دارد و با این همه، او غالب می‌شود و من مغلوب، با عشق کی توانم کوشید؟» با کدام گزینه یکسان است؟

- (۱) عشق دریایی کرانه ناپدید / کی توان کردن شنا ای هوشمند
 - (۲) گویند روی سرخ تو، سعدی که زرد کرد؟ / اکسیر عشق بر مسم افتاد و زر شدم
 - (۳) هرگز نمیرد آن‌که دلش زنده شد به عشق / ثبت است بر جریده‌ی عالم دوام ما
 - (۴) دل هرکه صید کردی نکشد سر از کمندت / نه دگر امید دارد که رها شود ز بندت
۱۳۸. از مضمون کدام بیت، نوعی تقدیرگرایی و تسلیم در برابر حوادث عاید می‌گردد؟

- (۱) لقمه افتد ز دهان، چون نبود قسمت کس / روزی ارّه نگر کز بن دندان ریزد
 - (۲) دل آسوده‌ای داری می‌رس از صبر و آرامم / نگین را در فلاخن می‌نهد بی‌تابی نامم
 - (۳) بخیه‌ی کفشم اگر دندان‌نما شد عیب نیست / خنده می‌آرد همی بر هرزه‌گردی‌های من
 - (۴) که گذشته‌ست از این بادیه دیگر کامروز / نبض ره می‌تپد و سینه‌ی صحرا گرم است
۱۳۹. همه ابیات در مذمت «خنده» سروده شده است؛ به جز:

- (۱) شود جهان لب پرخنده اگر مردم / کنند دست یکی در گره‌گشایی هم
- (۲) مهر زن بر دهن خنده که در بزم جهان / سر خود می‌خورد آن پسته که خندان باشد
- (۳) حسن را جبهه واکرده به تاراج دهد / خنده گل سبب جرأت گلچین باشد
- (۴) گریه در دنبال باشد خنده بی‌وقت را / خنده زن چون گل اگر در خون شنا می‌بایدت

۱۴۰. مفهوم کدام بیت در مقابل آن نادرست آمده است؟

- (۱) هیچ چیزی نیست ز آهن سخت‌تر / هم بنا بر آب دارد درنگر (فناپذیری)
- (۲) کامجویان را ز ناکامی چشیدن چاره نیست / بر زمستان صبر باید، طالب نوروز را (تحمل سختی)
- (۳) دام عقل است آن که چشمش می‌پرد بهر شکار / چشم دام عشق از سیم‌رغ و از عنقا پر است (مذمت دنیاطلبی)
- (۴) پسته‌ها را لعل می‌گوننت گریبان چاک کرد / تلخ شد از چشم شوخت خواب بر بادام‌ها (برتری جمال معشوق)

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش بیست و نهم روتین قرابت معنایی

۱۴۱. بیت «ای دفتر حُسن تو را فهرست خط و خالها / تفصیلها پنهان شده در پرده‌ی اجمالها» با کدام بیت، تناسب مفهومی دارد؟

- ۱) ای گل بوستان سرا از پس پرده‌ها درآ / بوی تو می‌کشد مرا وقت سحر به بوستان
- ۲) نامدگان و رفتگان از دو کرانه‌ی زمان / سویی تو می‌دوند هان، ای تو همیشه در میان
- ۳) ای که نهان نشستهای، باغ درون هسته‌ای / هسته فروشکسته‌ای کاین همه باغ شد روان
- ۴) پیش تو جامه در برم، نعره زند که بر درم / آمدمت که بنگرم، گریه نمی‌دهد امان

تست‌های پایه دوازدهم

۱۴۲. مفهوم بیت زیر با کدام بیت، تناسب دارد؟

«آن گرد شتابنده که در دامن صحراست / گوید چه نشینی که سواران همه رفتند»

- ۱) دل ای سلیم در این کاروان‌سرای میند / که خانه ساختن آیین کاروانی نیست
- ۲) ای که خواب‌آلوده واپس مانده‌ای از کاروان / جهد کن تا بازیابی هم‌رهان خویش را
- ۳) باز پس مانند ز همراهیت گر آصف بود / کاروانی کی رسد هرگز به گرد لشگری
- ۴) ای خفته همه عمر شده خیره و مدهوش / وز عمر جهان بهره خود کرده فراموش

۱۴۳. با توجه به دیدگاه فکری، مضمون کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- ۱) من که به کوی خرمی داشتمی وطن کنون / وادی بی‌کران غم شد وطنم دریغ من
- ۲) افتاده به زحمت وطن از کید اجانب / این گوهر پرشعشعه در کام نهنگ است
- ۳) به که در فکر وطن باشیم و فکر کار او / پیش از آن کز دست‌ها بیرون رود کار وطن
- ۴) مهر میهن، پرتو مردانگی، عزمی قوی / این سه تا تنها دواي درد این کشور بود

۱۴۴. مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) اهریمن استبداد، آزادی ما را کشت / نه صبر و سکون جایز، نه حوصله باید کرد
- ۲) عمرها در طلب شاهد آزادی و عدل / سرقدم ساخته تا ملک فنا تاخته‌ایم
- ۳) بندگان را نبود جز غم آزادی و من / پادشاهی کنم از بنده خویشم خوانی
- ۴) هر سر به هوای سر و سامانی و ما را / در دل به جز آزادی ایران هوسی نیست

۱۴۵. در همه ابیات به جز بیت گزینه ... یکی از محوری‌ترین درون‌مایه‌های شعر عصر بیداری ذکر شده است.

- ۱) آزادی و خرمی، از سرو بیاموز / کآزاده و خرم به بهار و به خزان است
- ۲) کشت آزادی سیراب ز خون باید لیک / این تمنا کسی از ملت بی‌خون نکند
- ۳) گاه آن است که بر مام وطن مهر کنید / در گه کینه‌کشی، کار منوچهر کنید
- ۴) هر سر که به احترام قانون خم شد / در مسلک ارباب قلم محترم است

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون‌های قلمچی

برش سیام روتین قرابت معنایی

۱۴۶. مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) زنده باد آن کس که هست از جان هوادار وطن / هم وطن غمخوار او هم اوست غمخوار وطن
 - (۲) مرا وطن چو شد آنجا که یار من آنجاست / دگر دیار غریب از وطن نمی‌دانم
 - (۳) یک باره زمین‌گیر شدم، بال و پریم سوخت / تا آتش عشق وطن افتاد به جانم
 - (۴) مجنون منم که عشق وطن دارم و فغان / از عشق آب و خاک گل و سنگ می‌کنم
۱۴۷. همه گزینه‌ها به جز گزینه ... بیانگر مضمونی واحد در شعر عصر بیداری هستند.

- (۱) ز جور کارفرما کارگر آن‌سان به خود لرزد / که گردد روبه‌رو کبک دری باز شکاری را
- (۲) کلبه بی‌سقف دهقان را چو آرم در نظر / کاخ‌های سر به کیوان را کنم ایوان خون
- (۳) مالک غریق نعمت جاه و جلال و قدر / زارع اسیر زحمت و رنج و بلا هنوز
- (۴) چون تافت روی تربیت از این خجسته ملک / فرسوده گشت ملک و دگرگونه گشت حال

۱۴۸. کدام بیت از نظر مضمون و درون‌مایه با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) مملکت را جور و استبداد ویران می‌کند / جور در هر جا که ره جوید چو ایران می‌کند
- (۲) آن دم به خون دیده نشستیم تا کمر / کان سنگدل ببست کمر را به خون ما
- (۳) مستقل نیست دو کس در سر یک رأی ولی / سر هر برزن و کو صحبت از استقلال است
- (۴) در محضر شیخ ار نفسی سرد برآمد / معذور بدارید که دل در خفقان است

۱۴۹. کدام بیت با بیت زیر، قرابت مفهومی دارد؟

- «من نمی‌گویم زیان کن یا به فکر سود باش / ای ز فرصت بی‌خبر در هر چه هستی زود باش»
- (۱) فرصت شمار صحبت کز این دو روزه منزل / چون بگذریم دیگر نتوان به هم رسیدن
 - (۲) سعدیا دی رفت و فردا همچنان معلوم نیست / در میان این و آن فرصت شمر امروز را
 - (۳) از کران تا به کران لشکر ظلم است ولی / از ازل تا به ابد فرصت درویشان است
 - (۴) ز خود بهتری جوی و فرصت شمار / که با چون خودی گم کنی روزگار

۱۵۰. کدام بیت از نظر درون‌مایه با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) تن در طلب شادی است جان در پی آزادی است / این طالب آبادی است آن مایل ویرانی
- (۲) ملک را ز آزادی فکر و قلم قوّت فزای / خامه آزاد نافذتر ز نوک خنجر است
- (۳) کشت آزادی سیراب ز خون باید لیک / این تمنا کسی از ملت بی‌خون نکند
- (۴) تا که استبداد سر در پای آزادی نهد / دست خود بر قبضه شمشیر می‌باید گرفت

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش سی و یک روتین قرابت معنایی

۱۵۱. مفهوم عبارت زیر در همه گزینه‌ها به جز ... آمده است. «از شدت جهل، جهال ما مثل بوزینه فوراً به هرجا رفتند و هرکس را دیدند، مقلد او می‌شوند و لباس و زبان و رسوم و عادت خودشان را فراموش می‌کنند.»

- (۱) از پی تقلید و معقولات نقل / پانهاده بر سر این پیر عقل
- (۲) زان که تقلید آفت هر نیکویی است / که بود تقلید اگر کوه قوی است
- (۳) گیرم که مارچوبه کند تن به شکل مار / کو زهر بهر دشمن و کو مهره بهر دوست
- (۴) خبر رشک تو می‌آرد اشک تر من / نه به تقلید بل از دیده دهد پیغامم

۱۵۲. کدام گزینه از دیدگاه فکری با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) بی روی چون بهار تو، ای نوگل وجود / زرد و پریده‌رنگ چو برگ خزانیم
- (۲) چمن از لاله نورسته بود چون رخ دوست / گلبن از غنچه سیراب بود چون لب یار
- (۳) ز نوای مرغ یاقق بشنو که در دل شب / غم دل به دوست گفتن چه خوش است شهریارا
- (۴) زین خوش‌ترت کجا خبری در زند که دوست / سر بی‌خبر به ما زد و از ما خبر گرفت

۱۵۳. کدام بیت با بیت زیر تناسب مفهومی دارد؟

- «گر می‌گیرزم از نظر مردمان رهی / عیبم مکن که آهوی مردم ندیده‌ام»
- (۱) بر روی نازبالش گل تکیه می‌کند / عاشق به شوخ‌چشمی شب‌نم ندیده‌ام
 - (۲) به تیه حرص چون آهو چه تازی نفس همچون سگ / به صحرای قناعت شو که بی‌آهوست آن صحرا
 - (۳) روی سخن ز آینه‌رویان ندیده‌ام / گاهی ز پشت آینه حرفی شنیده‌ام
 - (۴) گر وحشیانه از روش خلق می‌رمم / عذرم بسی بجاست که آدم ندیده‌ام

۱۵۴. مفهوم سروده «چشم‌ها را باید شست، جور دیگر باید دید» از کدام بیت دریافت می‌شود؟

- (۱) ز کج‌بینی اگر نقشی به چشمت زشت می‌آید / تو وقتی راست‌بین باشی که بینی زشت را زیبا
- (۲) تو چشم عبرت بگشای و گوش عقل بمال / که از تصرف تقدیر عاجز است ادراک
- (۳) ورق دیده یعقوب همین مضمون داشت / که شود صبح طرب چشم‌سفید آخر کار
- (۴) هر چند که دل را غم عشق آیین است / چشم است که آفت دل مسکین است

۱۵۵. منظومه زیر با همه ابیات به استثنای بیت ... قرابت مفهومی دارد. «من نمی‌دانم / که چرا می‌گویند، اسب حیوان نجیبی است، کبوتر زیباست / و چرا در قفس هیچ کسی کرکس نیست / گل شبدر چه کم از لاله قرمز دارد؟»

- (۱) در چشم پالک‌بین نبود رسم امتیاز / در آفتاب سایه شاه و گدا یکی است
- (۲) در این بساط به تمکین خود مشو مغرور / که پیش سیل فنا، کوه و کاه هر دو یکی است
- (۳) خرد را دیدن به چشم کم نشان احوالی [دوبین] است / پیش ارباب بصیرت قطره و دریا یکی است
- (۴) ز اختلاف ظرف، گوناگون نماید رنگ می / و نه در میخانه وحدت می حمرا [سرخ] یکی است

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش سی و دوم روتین قرابت معنایی

۱۵۶. مفهوم بیت «چه چشم پاسخ است از این دریچه‌های بسته‌ات / برو که هیچ کس ندا به گوش کر نمی‌زند» از کدام ابیات برمی‌آید؟

- (الف) در مصر انتظار چو یوسف بمانده‌ام / بسیار جهد کردم و کنعان نیافتم
- (ب) مردم و حسرت‌م همان از تو امید نگسلد / دوخته‌ام به راه تو دیده نیم‌باز را
- (ج) به نابودنی‌ها مدارید امید / که گوید که بار آورد شاخ بید؟
- (د) دادم به باد عمری در انتظار روزی / این داغ ناامیدی بر انتظار من چه؟
- (ه) منتظر بود این سعادت را جهان از دیرباز / یافت مقصود و برون آمد ز بند انتظار
- (۱ الف، ب، ج، ۲ الف، د، ه ۳ ب، ج، ه ۴ ج، د، الف)

۱۵۷. منظومه زیر، با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

- «دست‌ها می‌سایم / تا دری بگشایم / بر عبث می‌پایم / که به در کس آید»
- (۱) مشکل بود گرفتن چیزی ز دست خلق / دست کسی بگیر اگر دست می‌دهد
- (۲) هر چند شمع رهروانم چو آفتاب / از احتیاط دست به دیوار می‌کشم
- (۳) یا مرا یک روزگاری دست ده / یا که دست از روزگار من بدار
- (۴) نشسته‌ام در انتظار این غبار بی‌سوار / دریغ کز شبی چنین سپیده سر نمی‌زند

۱۵۸. سبک بیت کدام گزینه متفاوت با سایر ابیات است؟

- (۱) چشم دارم که تو با نرگس خواب‌آلوده / در دل شب به سراغ من بیدار آیی
 - (۲) شد فصل گل و من دور از آن ماهم / ای سرو روان وصلت به جان خواهم
 - (۳) تو در این خاکدان از لنگر غفلت زمین‌گیری / و گرنه سیل را دل زین خراب‌آباد می‌گیرد
 - (۴) به خاک من گذری کن چو گل گریبان‌چاک / که من چو لاله به داغ تو خفته‌ام در خاک
۱۵۹. عبارت «هر عصب و فکر به منبع بی‌شائبه ایمان وصل بود که خوب و بد را به عنوان مشیت الهی می‌پذیرفت.»،

با مفهوم کدام بیت، متناسب است؟

- (۱) راهی است راه عشق که هیچ‌ش کناره نیست / آن‌جا جز آن‌که جان بسپارند چاره نیست
- (۲) در طریقت هرچه پیش سالک آید خیر اوست / در صراط مستقیم ای دل کسی گمراه نیست
- (۳) هرگه که دل به عشق دهی خوش دمی بود / در کار خیر حاجت هیچ استخاره نیست
- (۴) هر چه هست از قامت ناساز بی‌اندام ماست / ورنه تشریف تو بر بالای کس کوتاه نیست

۱۶۰. متن زیر با کدام بیت، قرابت مفهومی دارد؟

- «ضحاک، به کیفر کارهای زشت خود گرفتار بود؛ هر چه بیشتر مردم را از میان می‌برد، بیش‌تر در لَجّة بدنامی و بغض و نفرت همگان فرو می‌رفت تا سرانجام از پا درآمد و در بند شد.»
- (۱) شاهباز غمت از صید دل مسکینان / هیچ نگذشت که بر عزم شکار آید باز
- (۲) شهباز غمت راست کبوتر دل سلمان / دریاب که بر صید کبوتر زده‌ای باز
- (۳) شهپر زاغ و زغن زیبای صید و قید نیست / این کرامت هم‌ره شهباز و شاهین کرده‌اند
- (۴) کبک، موری خورد و باز آمد قصاص از کبک خواست / پس عقابی رفت و با باز آن عمل بنیاد کرد

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش سی و سوم روتین قرابت معنایی

۱۶۱. کدام گزینه از نظر لحن و مضمون با دیگر گزینه‌ها متفاوت است؟

- ۱) شبگیر غم بود و شبیخون بلا بود / هر روز عاشورا و هر جا کربلا بود
- ۲) ابر و نباریدن چه رنگ است این چه رنگ است؟ / تیغ و نبریدن چه ننگ است این چه ننگ است؟
- ۳) حکم جلودار است بر هامون بتازید / هامون اگر دریا شود از خون، بتازید
- ۴) تنگ است ما را خانه تنگ است ای برادر / بر جای ما بیگانه ننگ است ای برادر

۱۶۲. مفهوم کنایی کدام بیت در مقابل آن نادرست آمده است؟

- ۱) سیلاب ریشه‌ای نتواند از زمین کند / خار علایق از بس دامان ما گرفته (پایداری)
- ۲) خویش را پیش‌تر از مرگ خبر باید کرد / در حضر فکر سرانجام سفر باید کرد (پیش‌بینی و عدم غفلت)
- ۳) آن‌چه او ریخت به پیمانه ما نوشیدیم / اگر از خمر بهشت است و گر از باده مست (تسلیم و رضا)
- ۴) به هواداری او ذره‌صفت رقص‌کنان / تا لب چشمه خورشید درخشان بروم (کوشش و کوشش)

۱۶۳. مضمون کدام بیت، در حوزه ادبیات انقلاب اسلامی قرار نمی‌گیرد؟

- ۱) رفتید ولی به یاد ما می‌مانید / در خاطر سرخ لاله‌ها می‌مانید
- ۲) این‌جا پرنده‌های زیادی رها شدند / باید خطاب کرد به این دشت آسمان
- ۳) همه با یک زبان مشترک از درد می‌نالیم / ولی فرسنگ‌ها دوریم از لحن و زبان هم
- ۴) این جنگ و سرنوشت غریبش چه آشناست / قرآن دوباره جز به سر نیزه جا نداشت

۱۶۴. کدام گزینه از نظر مضمون، با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- ۱) طلوع می‌کند آن آفتاب پنهانی / ز سمت مشرق جغرافیای عرفانی
- ۲) به پاس یک دل ابری، دو چشم بارانی / پر است خلوتم از یک حضور نورانی
- ۳) از پا حسین افتاد و ما بر پای بودیم / زینب اسیری رفت و ما بر جای بودیم
- ۴) یاد احد یاد بزرگی‌ها که کردیم / آن پهلوانی‌ها، سترگی‌ها که کردیم

۱۶۵. عبارت «شرفُ المكان بالمکین» با کدام گزینه ارتباط معنایی دارد؟

- ۱) خون تو شرف را سرخگون کرده است: / شفق، آینه‌دار نجابت / و فلق، محرابی / که تو در آن نماز صبح شهادت گزارده‌ای
- ۲) در فکر آن گودالم / که خون تو را مکیده است / هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم / در حسیض هم می‌توان عزیز بود
- ۳) مرگت چنان زندگی را به سخره گرفت / و آن را بی‌قدر کرد / که مردنی چنان، / غبطة بزرگ زندگانی شد
- ۴) خونت / با خون‌بهای حقیقت / در یک تراز ایستاد / و عزمت، ضامن دوام جهان شد

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون‌های قلمچی

برش سی و چهارم روتین قرابت معنایی

۱۶۶. قیصر امین پور در کدام بیت شعرش، مفهومی مشابه بیت زیر را بیان می‌کند؟

«سراپا اگر زرد و پژمرده‌ایم / ولی دل به پاییز نسپرد»

(۱) چو گلدان خالی لب پنجره / پر از خاطرات ترک خورده‌ایم

(۲) اگر داغ دل بود ما دیده‌ایم / اگر خون دل بود، ما خورده‌ایم

(۳) گواهی بخواهید اینک گواه / همین زخم‌هایی که نشمرده‌ایم

(۴) دلی سربلند و سری سر به زیر / از این دست عمری به سر برده‌ایم

۱۶۷. عبارت «برای شنیدنش گوش و دلی می‌خواهد که مانند همه گوش‌ها و دل‌ها نباشد؛ گوش‌ی شنوا، قلبی پاکیزه

و روانی روشن می‌خواهد.»، با کدام بیت ارتباط مفهومی دارد؟

(۱) تشنه خورشید را غافل نسازد رنگ و بو / شب‌نم بی‌تاب را در دامن گل خواب نیست

(۲) هر که شد محو جمال آسوده گردد از جلال / هیچ پروا عاشق دیوانه را از سنگ نیست

(۳) شاهد ما را نه هر چشمی چنان بیند که هست / صنع را آینه‌ای باید که بر وی زنگ نیست

(۴) پرده منصور اگر صد چاک شد چون گل سزاست / دم‌زدن بی‌پرده از اسرار وحدت سهل نیست

۱۶۸. در متن زیر کدام موضوع، بازنمایی شده است؟

«پاییز امسال، خیلی زود آغاز شده است. نرمه‌بادی که می‌وزد، برگ‌های انبوه درختان چنار روبه‌روی ساختمان باشگاه لشکر دو زرهی را می‌تکاند. برگ‌ها، روی هوا می‌رقصند، نرم نرمک به زمین می‌نشینند و همراه باد کشیده می‌شوند و سطح جوی آبی را که از جلوی پنجره بازداشتگاه می‌گذرد، پر می‌کنند. آفتاب زردی می‌زند. ابر نازکی پهنه آسمان را پوشانده است و خورشید که گه‌گاه زیر ابر می‌لغزد، هوا سرب‌رنگ می‌شود، و در این هوای سرب‌رنگ برگ‌های ساده نیلوفر خودرو، رنگ آتش می‌گیرند.»

(۱) استقبال از شهادت و فرهنگ ایثار (۲) مقاومت هشت‌ساله مردم در جنگ تحمیلی

(۳) مبارزه با بی‌عدالتی اجتماعی (۴) بی‌توجهی به مادیات

۱۶۹. در متن زیر کدام مفهوم، برجسته است؟

«و آب اکنون برای تو یعنی توان برای دفاع از حسین. و آب برای تو یعنی مقدمه واجب که به اندازه خود واجب، واجب است. اسب که خنکای آب، رگ و پیاش را حیات و طراوت بخشیده، در آب پیشتر و پیشتر می‌رود تا آن‌جا که زانوان و ران‌های سوار تماماً در آب قرار می‌گیرد و شمشیر آب‌دیده‌اش تا نیمه در آب فرو می‌شود. سوار دست به قبضه شمشیر می‌برد و آن را به سمت جلو می‌فشارد تا سر غلاف از آب بیرون بیاید و شمشیر از تسلط آب محفوظ بماند.»

(۱) بی‌توجهی به مادیات (۲) استکبارستیزی

(۳) انعکاس دین و دین‌داری به صورت مطلوب (۴) دعوت به اخلاقیات

۱۷۰. مفهوم کدام بیت با سایر ابیات، متفاوت است؟

(۱) مکن ای دوست ملامت من سودایی را / که تو روزی نکشیدی غم تنهایی را

(۲) نمی‌اندیشد از زخم زبان هرکس که مجنون شد / به خار و خس مقید سیل بی‌زنهار کی گردد؟

(۳) من دیوانه را سنگ ملامت شد پروبالی / نگردد سیل تا سنگین سبک رفتار کی گردد؟

(۴) ملامت را سپر سازیم بر خویش / ملامت عشق را تاج است و افسر

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش سی و پنجم روتین قرابت معنایی

۱۷۱. مفهوم شعر زیر با کدام بیت تقابل دارد؟

«آری این پنجره بگشای که صبح / می‌درخشد پس این پردهٔ تار / می‌رسد از دل خونین سحر بانگ خروس / از رخ آینه‌ام می‌سترد زنگ فسوس ...»

- (۱) سعدیا نوبتی امشب دهل صبح نکوفت / یا مگر روز نباشد شب تنهایی را
- (۲) خلوت دل نیست جای صحبت اغیار / دیو چو بیرون رود فرشته درآید
- (۳) گر هزارت غم بود با کس نگوئی زینهار / ای برادر تا نبینی غمگسار خویش را
- (۴) خوش است با غم هجران دوست سعدی را / که گرچه رنج به جان می‌رسد امید دواست

۱۷۲. مضمون کدام شعر متفاوت است؟

- (۱) هیچ یادت هست / توی تاریکی شب‌های بلند / با سر و سینه گل‌های سپید / نیمه‌شب باد غضبناک چه کرد؟
 - (۲) ای همه گل‌های از سرما کبود / خنده‌هاتان را که از لب‌ها ربود؟ / مهر هرگز این چنین غمگین نتافت / باغ هرگز این چنین تنها نبود
 - (۳) و گر دست محبت سوی کس یازی / به اکراه آورد دست از بغل بیرون / که سرما سخت سوزان است
 - (۴) آه در باغ بی‌درختی ما / این تبر را به جای گل که نشاند؟! / چه تبر اژدهایی از دوزخ / که به هر سو دوید و ریشه دواند
۱۷۳. مفهوم عبارت «با صدایی که به قول معروف از ته چاه در می‌آمد با زهر خندی گفت: «داد نزن من گوش استماع

ندارم لمن تقول؟»، با کدام بیت متناسب است؟

- (۱) مرد باید که گیرد اندر گوش / ورنه نبشته است پند بر دیوار
 - (۲) حال چوگان چون نمی‌دانی که چیست / ای نصیحت‌گو به ترک گوی، گوی
 - (۳) ذوق سماع مجلس آنست به گوش دل / وقتی رسد که گوش طبیعت بیاکنی
 - (۴) گوش کن پند ای پسر وز بهر دنیا غم مخور / گفتمت چون در حدیثی گر توانی داشت هوش
۱۷۴. منظومهٔ زیر، با همهٔ ابیات، قرابت مفهومی دارد؛ به جز: «... و خدایی که در این نزدیکی است / لای این شب بوها،

پای آن کاج بلند ...»

- (۱) بی‌دلی در همه احوال خدا با او بود / او نمی‌دیدش از دور خدایا می‌کرد
- (۲) به هر کاری که باشد تا توانی / خدا را یاد کن دیگر تو دانی
- (۳) من چرا گرد جهان گردم چو دوست / در میان جان شیرین من اوست
- (۴) جان، طالب جمال دل افروز یار ماست / غافل که یار ما همه دم در کنار ماست

۱۷۵. مفهوم کدام بیت با سایر ابیات، متفاوت است؟

- (۱) مرنجان دلم را که این مرغ وحشی / ز بامی که برخاست مشکل نشیند
- (۲) از گوشهٔ بامت سر پرواز ندارم / ای کاش که مرغ دلم از بال و پر افتد
- (۳) چو وحشی مرغ از قید قفس جست / دگر نتوان به دستان پای او بست
- (۴) دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند / از گوشهٔ بامی که پریدیم پریدیم

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش سی و ششم روتین قرابت معنایی

۱۷۶. کدام بیت موضوع مطرح شده در عبارت زیر را بیان می‌کند؟

«و بدان که نخستین چیزی که حق تعالی آفرید، قلم را آفرید؛ چنان‌که پیغامبر (ص) فرمود: اول خلق الله تعالی القلم، و قلم را فرمود که بر لوح بگردد و بنویس هرچه تا قیامت بخواهد بود.»

۱) بر سر لوح، چون قلم گردید / نام او اولین رقم گردید (۲) بود نقش قامتش در سینه‌ام / پیشتر از خلقت لوح و قلم
۳) دبستان ازل را در گشاده / قلم را لوح در دامن نهاده (۴) قلم هرچه بر لوح هستی نوشت / یکی نکته از داستان دل است

۱۷۷. مفهوم همه ابیات تناسب دارد؛ به جز:

۱) بر طاعت و خیر خود نباید نگرست / در رحمت و فضل او نگه باید کرد
۲) گر خلق تکیه بر عمل خویش کرده‌اند / ما را بس است رحمت و فضل تو متکا
۳) رندان عمل برای رضای خدا کنند / یعنی ز خویش خلق خدا را رضا کنند
۴) بر سایبان حسن عمل اعتماد نیست / سعدی مگر به سایه لطف خدا رود
۱۷۸. مفهوم بیت «ز دو دیده خون-فشانم ز غمت شب جدایی / چه کنم که هست این-ها گل باغ آشنایی»

از کدام بیت دریافت می‌شود؟

۱) خدنگ غمزه از هر سو نهان انداختن تا کی؟ / سپر انداخت عقل از دست ناوک-های دلدوزت
۲) زمین تشنه را باران نبودى بعد از این حاجت / اگر چندان که در چشمم سرشک اندر سحابستی
۳) چشمت به کرشمه خون من ریخت / وز قتل خطا چه غم خورد مست؟
۴) همچنان داغ جدایی جگر می-سوزد / مگر دست چو مرهم بنهی بر دل ریش

۱۷۹. مفهوم کدام بیت با بیت زیر، یکسان است؟

«این که گاهی می‌زدم بر آب و آتش خویش را / روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع»
۱) کاش چون شمع همه سر شود اعضای کلیم / تا سراسر به ره عشق تو بر باد رود
۲) وصل جانان قسمت اهل هوس شد ای دریغ / گل نصیب دست گلچین است گویی نیست هست
۳) تا گشودم دیده روشن در این ظلمت سرا / خرج اشک و آه شد جسم نزارم همچو شمع
۴) قسمت ما چون کمان از سهم خود خمیازه‌ای است / هرچه داریم از برای دیگران داریم ما

۱۸۰. مفهوم قطعه زیر از کدام بیت دریافت می‌شود؟

«چو دخلت نیست خرج آهسته‌تر کن / که می‌گویند ملاحان سرودی
اگر باران به کوهستان نبارد / به سالی دجله گردد خشک رودی»
۱) فروزد شمع اقبال به نور خویشتن آری / چراغ مهر عالم تاب مستغنی است از روغن
۲) ابلهی کاو روز روشن شمع کافوری نهد / زود باشد کش به شب روغن نماد در چراغ
۳) کرد خرج آب و گل کوتاه بینی‌ها مرا / پیش‌تر از خانه می‌بایست خود را ساختن
۴) قطره آبی که دارد در نظر گوهر شدن / از کنار ابر تا دریا تنزل بآیدش

جانکته‌ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش سی و هفتم روتین قرابت معنایی

۱۸۱. مفهوم همه ابیات یکسان است، به جز:

- ۱) گر تمنّای تو از خاطر ناشاد رود داغ عشق تو گلی نیست که از یاد رود
- ۲) این نغمه محبت بعد از من و تو ماند تا در زمانه باقی است آواز باد و باران
- ۳) از صدای سخن عشق ندیدم خوشتر یادگاری که در این گنبد دوّار بماند
- ۴) عالم از شور و شر عشق خبر هیچ نداشت فتنه انگیز جهان غمزه جادوی تو شد

۱۸۲. کدام ابیات، دربردارنده مفهوم «انتظار» است؟

- الف) ما به غم خو کرده ایم ای دوست ما را غم فرست تحفه ای کز غم فرستی نزد ما هر دم فرست
 - ب) ای صبح شب نشینان جانم به طاقت آمد از بس که دیر ماندی چون شام روزه داران
 - ج) یک عمر دور و تنها، تنها به جرم این که او سرسپرده می خواست من دل سپرده بودم
 - د) شب چو دربستم و مست از می نابش کردم ماه اگر حلقه به در کوفت جوابش کردم
- ه) همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی به پیام آشنایی بنوازد آشنا را
- ۱) الف - ج (۲) الف - ه (۳) ب - د (۴) ب - ه

۱۸۳. مفهوم «بی توجهی معشوق، انابت و تضرّع، طلب جلوه گری، وفاداری» به ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟

- الف) در بزم ز رخسار دو صد شمع برافروز وز لعل شکر بار می و نقل فرو ریز
 - ب) تا گنج غمت در دل ویرانه مقیم است همواره مرا کوی خرابات مقام است
 - ج) پیش کمان ابرویش لابه همی کنم ولی گوش کشیده است از آن گوش به من نمی کند
 - د) اشک سحر زدايد از لوح دل سیاهی خرم کند جهان را باران صبحگاهی
- ۱) ج - د - الف - ب (۲) ج - د - ب - الف (۳) ب - الف - د - ج (۴) د - ج - الف - ب

۱۸۴. مفهوم روبه روی کدام بیت، درست آمده است؟

- ۱) ز منجنیق فلک سنگ فتنه می بارد من ابلهانه گریزم در آبگینه حصار (جبرگرایی)
- ۲) نه سبو پیدا در این حالت نه آب خوش ببین والله اعلم بالصواب (تحیّر و سرگشتگی)
- ۳) بگفتا دل ز مهرش کی کنی پاک بگفت آنگه که باشم خفته در خاک (عدم آسودگی)
- ۴) یا رب این آتش که بر جان من است سرد کن زان سان که کردی بر خلیل (تمنّای عشق)

۱۸۵. مفهوم همه ابیات یکسان است، به جز:

- ۱) در خرمن صد زاهد عاقل زند آتش این داغ که ما بر دل دیوانه نهادیم
- ۲) مجنون که به دیوانه گری شهره شهر است در دشت جنون هم سفر عاقل ما بود
- ۳) با عقل گشتم هم سفر یک کوچه راه از بی کسی شد ریشه ریشه دامنم از خار استدلال ها
- ۴) حریم عشق را درگه بسی بالاتر از عقل است کسی آن آستان بوسد که جان در آستین دارد

جانکته ای:

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

برش سی و هشتم روتین قرابت معنایی

۱۸۶. کدام بیت، مفهومی نظیر بیت زیر در ذهن ایجاد می‌کند؟

«دل پرداز ز هر نقش که در عالم هست بعد از آن آینه پیش نظر یار بیار»

(۱) صبا خاک وجود ما بدان عالی‌جناب انداز بود کان شاه خوبان را نظر بر منظر اندازیم

(۲) آینه ار نقش تو بنمود راست خودشکن آینه شکستن خطاست

(۳) عارفان از دیدن حسن مجاز آسوده‌اند تشنه خم کی شود از شیشه و پیمانه سیر

(۴) داشت چشم باز عالم را سیه در دیده‌ام تا نظر بستم ز دنیا عین بینایی شدم

۱۸۷. کدام بیت با بیت زیر، قرابت مفهومی دارد؟

«گر تو گرفتارم کنی من با گرفتاری خوشم و خوار چون خارم کنی ای گل بدان خواری خوشم»

(۱) جفا پل بود بر عاشق شکستی وفا گل بود بر دشمن فشانندی

(۲) طرفه می‌دارند یاران صبر من بر داغ و درد داغ و دردی کز تو باشد خوش‌تر است از باغ ورد

(۳) تیر بلای او را جز دل هدف نباشد تیغ جفای او را جز جان سپر نباشد

(۴) گرم بازآمدی محبوب سیم‌اندام سنگین‌دل گل از خارم برآوردی و خار از پای و پای از گل

۱۸۸. مفهوم کدام بیت، متفاوت با سایر ابیات است؟

(۱) من اول روز دانستم که با شیرین درافتادم که چون فرهاد باید شست دست از جان شیرینم

(۲) گر عزم جفا داری سر در رهت اندازم و راه وفا گیری جان در قدمت ریزم

(۳) مشکل است از درد و داغ عشق دل برداشتن ورنه می‌دادم به سیلاب فنا این خانه را

(۴) به تیغم گر کشد دستش نگیرم وگر تیرم زند منت پذیرم

جانکته‌ای:

خداقوت!

علیرضا احمدی

طراح و مدیرمسئول ادبیات آزمون های قلمچی

